

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต่ม

อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2564

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม
อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10

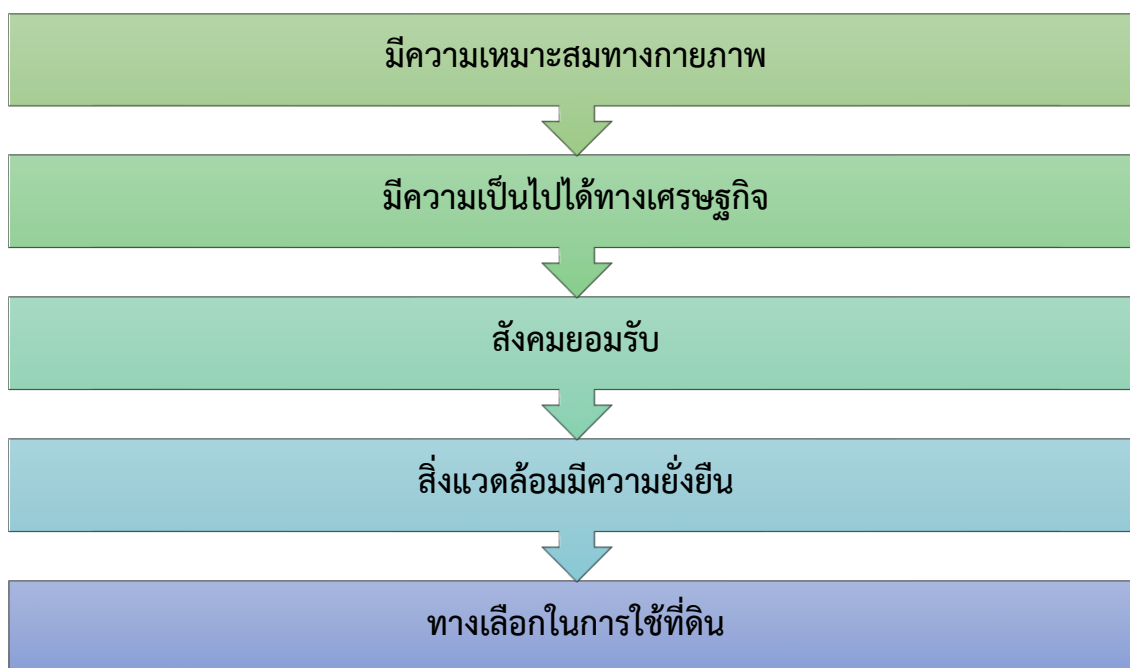
กรมพัฒนาที่ดิน

ทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-2
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-15
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-7
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2532-2561	2-7
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-11
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562	2-15
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2563	2-16
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2563	2-18
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562	2-21
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-6
3-3 บ่อบาดาล ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-6
3-4 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-11
3-5 สมบัติดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-13
3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-15
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	5-4
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-8
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-10
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แผน 5 ปี (พ.ศ. 2563-2567)	7-11

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-3
2-2	ความลาดชัน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-4
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-5
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-8
2-5	สมดุลงของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-9
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-14
2-7	สัดส่วนคร่าวเรือนเกษตร ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2-16
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ปี 2561	2-22
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-4
3-4	ทรัพยากรน้ำ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-7
3-5	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-8
3-5	ทรัพยากรดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-14
3-7	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3-16
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	4-7
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	4-9
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-13
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	6-14
7-1	ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	7-5
7-2	ขอบเขตและที่ตั้งหมู่บ้านตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	7-6

สารบัญกรอบ

กรอบ	หน้า
1 หนังสือเรื่อง ขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม	7-9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำชั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“พัฒนาดินลูกรังฝั่งเขา พีชไร่เศรษฐกิจของจังหวัด”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 148.49 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 92,806 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรีและ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลเขาจ้าว อำเภอปราณบุรีและ ตำบลบึงนคร อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตำบลหนองตาแต้มมีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ถนนทางหลวงชนบทสาย 1037 ถนนทางหลวงชนบทสาย 1036 ถนนโยธาธิการสาย 2184 (วังวน-แยกปราณบุรี) ถนนรพช. สาย 3212 (สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, 2563)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้ (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม, 2563)

หมู่ที่ 1 บ้านหนองตาแต้ม	หมู่ที่ 8 บ้านวังวนชลประทาน
หมู่ที่ 2 บ้านหนองตาเย็น	หมู่ที่ 9 บ้านหนองไกรทอง
หมู่ที่ 3 บ้านหนองตาเมือง	หมู่ที่ 10 บ้านหนองมะค่า
หมู่ที่ 4 บ้านต้นไทร	หมู่ที่ 11 บ้านเขาเขียว
หมู่ที่ 5 บ้านห้วยพลับ	หมู่ที่ 12 บ้านหนองตาเย็นใต้
หมู่ที่ 6 บ้านห้วยแสงพันธ์	
หมู่ที่ 7 บ้านหนองยิงหมี่	

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

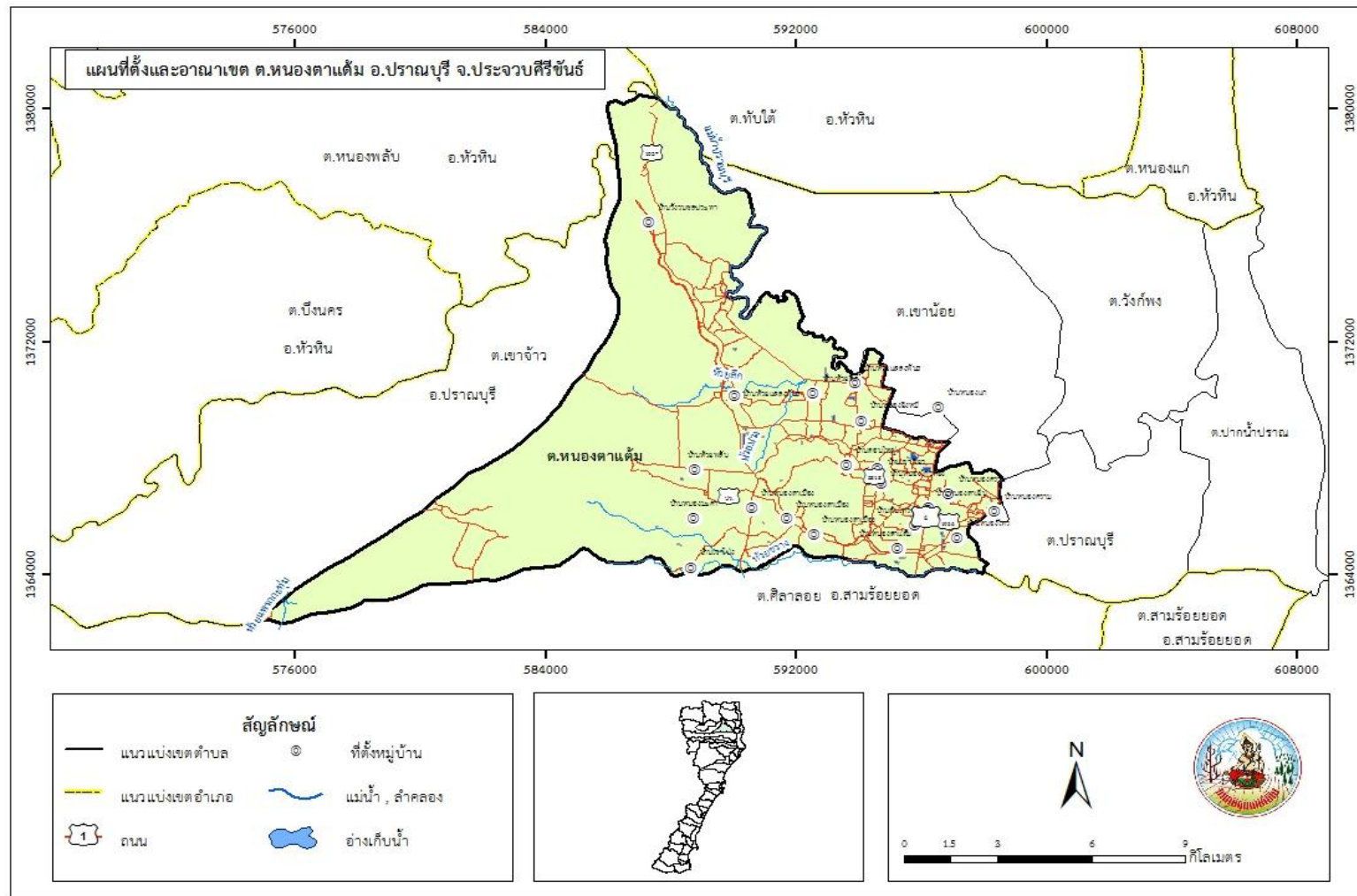
กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ไม่มีผู้ใดทราบหรือจดบันทึก วันเดือนปีเอาไว้ เพียงแต่มีเรื่องเล่าว่ามีชายคนหนึ่งอพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณหนองน้ำ ชายคนนี้มีอาชีพหาของป่าและทำการเกษตรได้เลี้ยงวัวไว้ตัวหนึ่งเป็นวัวที่มีลายแต้มตามลำตัว วันหนึ่งเขาจะเข้าป่าไปหาของป่า เขาจึงได้นำวัวมาผูกไว้บริเวณหนองน้ำ แต่พอกลับมาจากป่าเขาก็ไม่พบวัว แต่เขาเห็นแค่รอยต่อสู้อู๊ พบเลือดและรอยเท้าของเสือบริเวณดังกล่าว ชายคนนี้รักวัวของเขามากและเสียใจที่สูญเสียวัวไปจึงได้ตั้งชื่อหนองน้ำนั้นว่า “หนองไ้แต้ม” และต่อมาก็มีการเรียกขานเพี้ยนไปเป็น “หนองตาแต้ม” ในปัจจุบัน หากจะให้หาว่าหนองน้ำ หรือหนองไ้แต้มอยู่ตรงไหนคงหาไม่พบแล้ว เพราะปัจจุบันเป็นที่ตั้งของวัดเฉลิมประดิษฐานธรรม หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดหนองตาแต้ม ซึ่งเป็นที่จำพรรษาของหลวงพ่อนัด พระภิกษุที่มีชื่อเสียงของตำบลหนองตาแต้ม ท่านได้ล่องกลับไปแล้ว บ้านหนองตาแต้มในปัจจุบัน เริ่มก่อตั้งในปี 2484 หรือประมาณ 61 ปีมาแล้ว ยังคงมีรูปปูนปั้น “ไ้แต้ม” วัวกับเสือ ไว้เป็นอนุสรณ์ของที่มา อยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง (แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม, 2563)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลหนองตาแต้ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงพื้นที่สูงชัน โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 35 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ร่องลงมาเป็น 0-2 เปอร์เซ็นต์ และ 2-5 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ความสูงของพื้นที่จากระดับทะเลตั้งแต่ 28-550 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยด้านทิศตะวันตกของตำบลหนองตาแต้มเป็นพื้นที่สูงชัน ถัดมาทางทิศตะวันออกของตำบลหนองตาแต้มเป็นพื้นที่ราบตามลำดับ และมีแม่น้ำปราณบุรีไหลผ่าน (รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

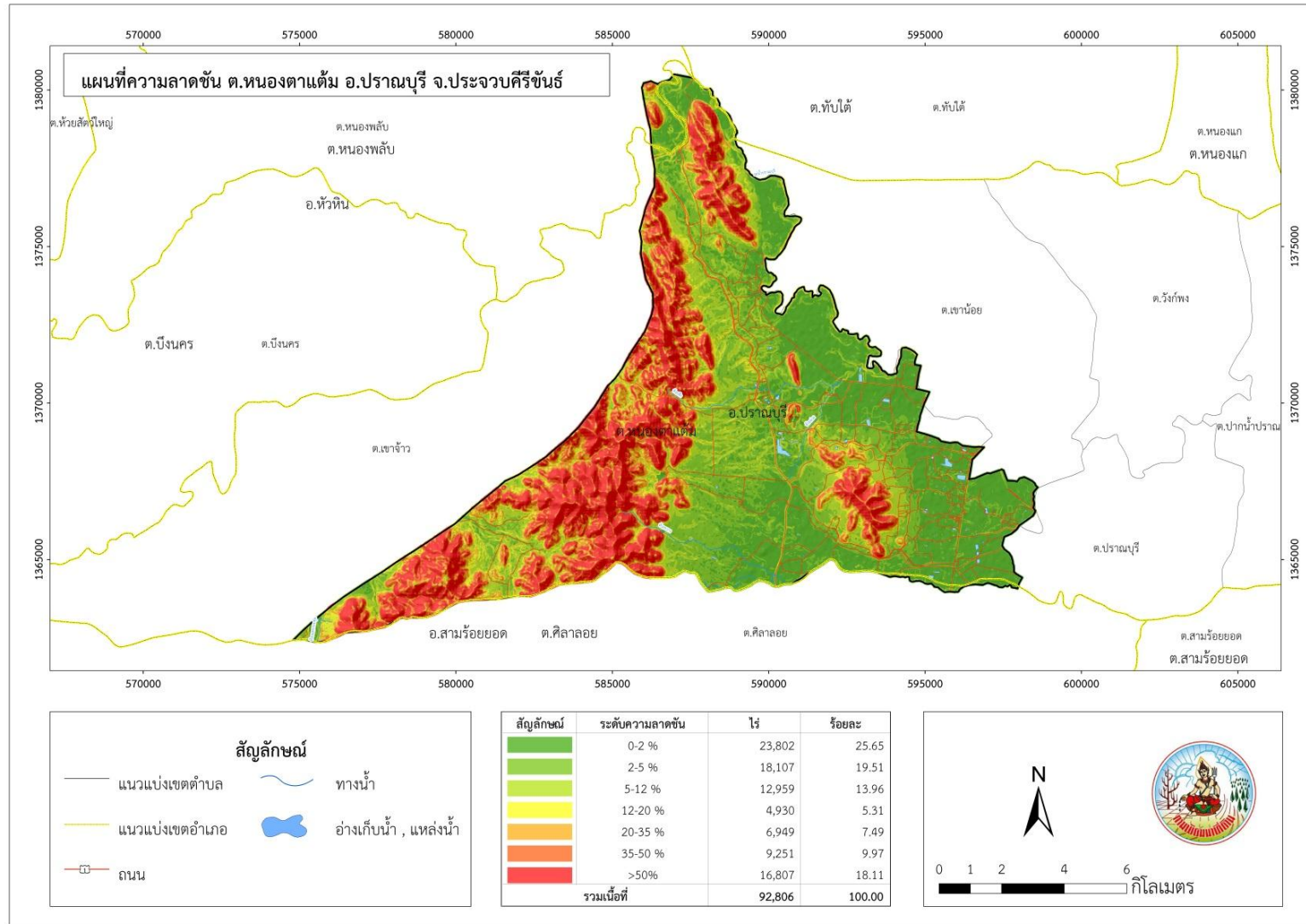
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำปางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ต.หนองตาแต้ม อ.ลำปางบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

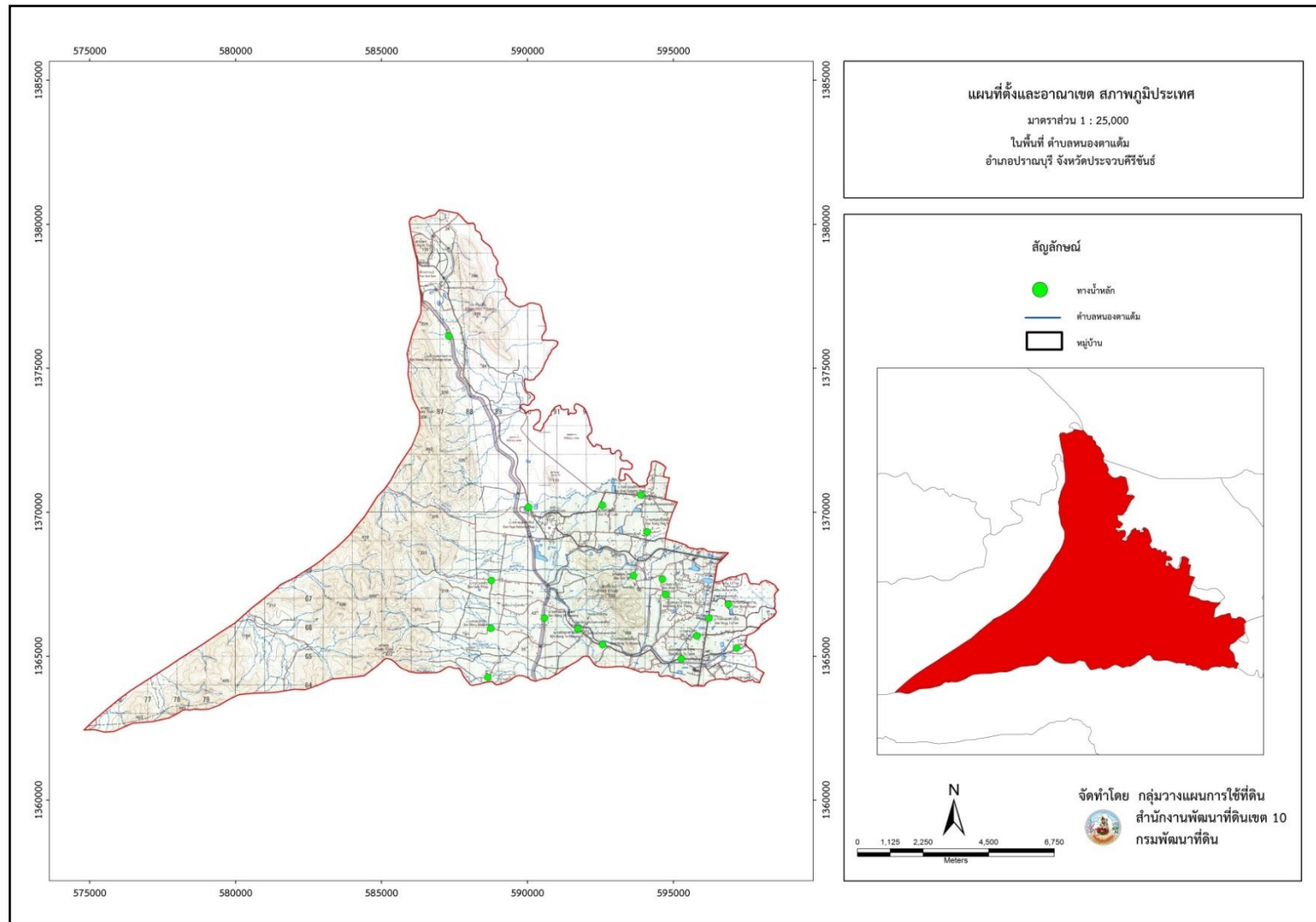
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ต.หนองตาแต้ม อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563) มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีฝนตกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด อยู่ในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ อากาศเย็น แต่ไม่ถึงกับหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม

2.5.3 อุณหภูมิ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ทางภาคกลางตอนล่าง พื้นที่ส่วนใหญ่มีภูเขาตลอดแนวด้านทิศตะวันตกของจังหวัด ลาดเทลงมาตามแนวตะวันตก-ตะวันออก ทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายนและเดือนพฤษภาคม ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.9 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,106.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 120 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกรกฎาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 117.0 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 17 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลหนองตาแต้มมีฝนอยู่ในช่วง 1,000-1,100 มิลลิเมตร (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2561)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 10 ปี (ปี 2550-2559) ณ สถานีตรวจอากาศประจวบคีรีขันธ์ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาล

เพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมมูลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนธันวาคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

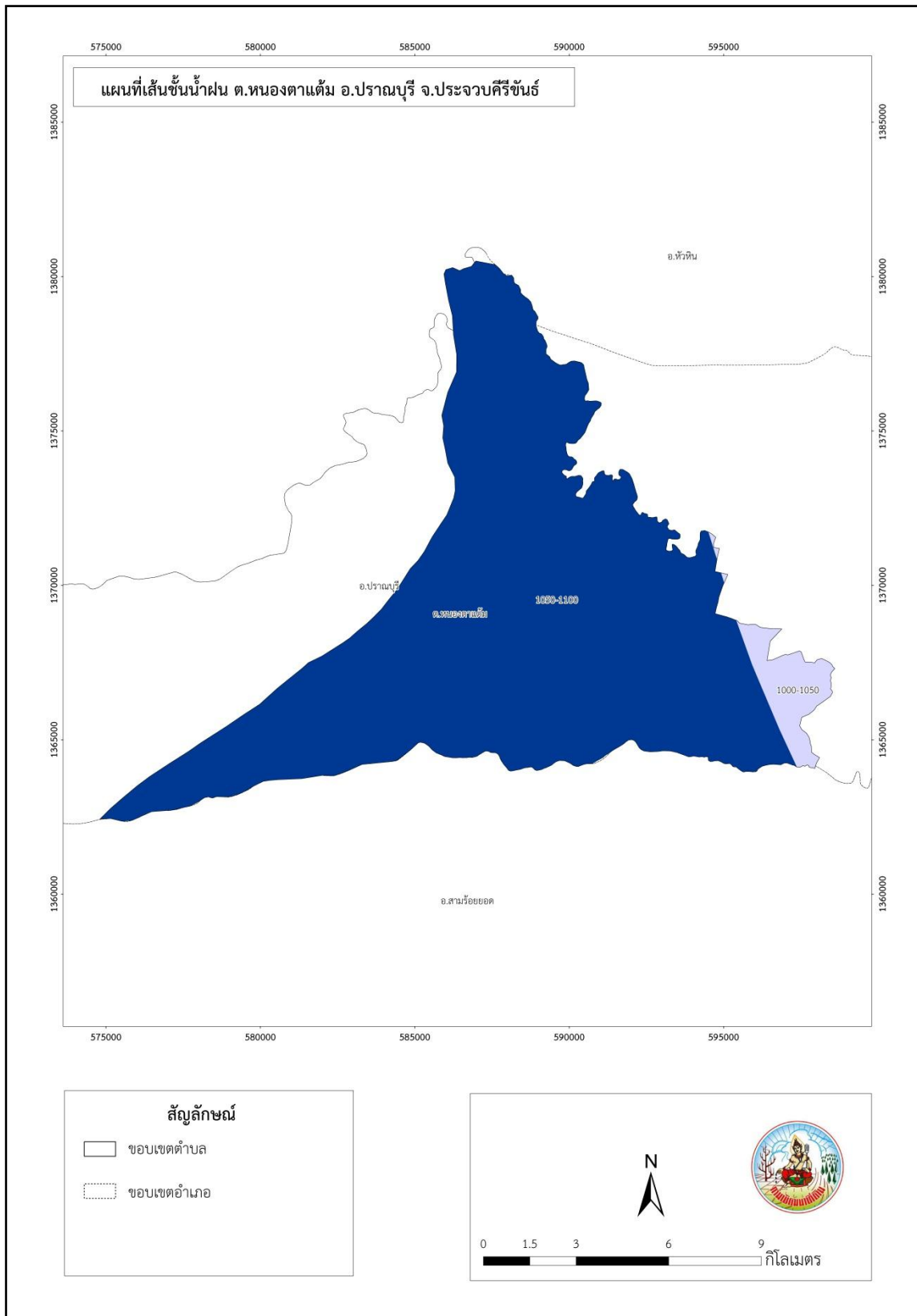
ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2550-2559

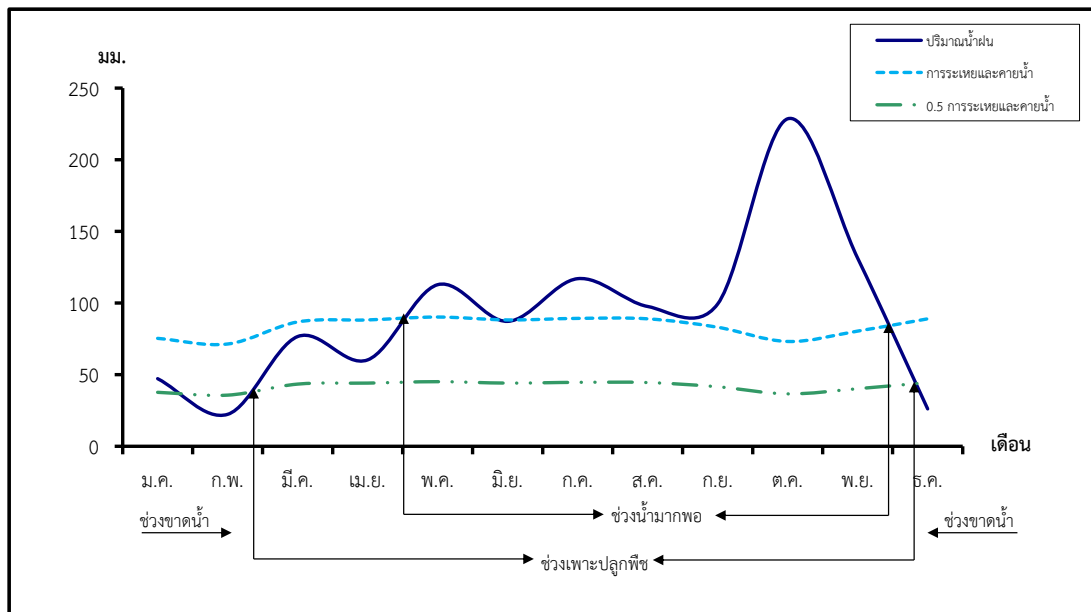
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ PET 0.5 ^{1/} (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	21.2	31.2	25.8	75.0	47.2	3.8	53.3	43.6
ก.พ.	22.0	32.2	26.9	77.0	22.3	3.3	52.6	21.5
มี.ค.	23.6	33.2	28.2	77.0	76.6	4.9	63.9	67.2
เม.ย.	25.1	34.6	29.4	77.0	60.3	4.8	66.3	54.5
พ.ค.	25.6	34.3	29.2	77.0	112.8	12.4	69.4	92.4
มิ.ย.	25.5	33.4	28.6	76.0	87.2	15.3	66.3	75.0
ก.ค.	25.0	32.6	28.1	77.0	117.0	17.1	67.9	95.1
ส.ค.	25.0	32.4	27.9	77.0	97.6	16.9	67.6	82.4
ก.ย.	24.8	32.8	27.9	77.0	99.3	14.3	64.5	83.5
ต.ค.	24.0	31.9	27.3	82.0	228.6	16.8	62.3	145.0
พ.ย.	23.3	31.5	27.0	76.0	131.3	6.9	55.2	103.7
ธ.ค.	21.9	30.9	26.0	71.0	26.1	3.0	53.3	25.0
เฉลี่ย	23.9	32.6	27.7	76.6				
รวม					1,106.3	119.5	742.7	888.9

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน ต.หนองตาแต้ม อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2561 ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบการใช้ที่ดิน 5 ประเภท ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่า พื้นที่น้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 6,186 ไร่ หรือร้อยละ 6.67 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 48,492 ไร่ หรือร้อยละ 52.25 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 1,714 ไร่ หรือร้อยละ 1.85 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 22,219 ไร่ หรือร้อยละ 23.94 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด แตงโม วานหางจรเข้ เผือก
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 12,339 ไร่ หรือร้อยละ 13.30 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสมยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก สนประดิพัทธ์ เปล้า
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 10,756 ไร่ หรือร้อยละ 11.59 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสมมะพร้าว มะม่วง กล้วย ฝรั่ง ขนุน มะนาว
 - 2.5) พืชสวน มีเนื้อที่ 520 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ นาหญ้า เห็ด
 - 2.6) ฟุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 164 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ฟุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร

2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 780 ไร่ หรือร้อยละ 0.84 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 33,906 ไร่ หรือร้อยละ 36.53 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 915 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 3,306 ไร่ หรือร้อยละ 3.56 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง บ่อดิน พื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	6,186	6.67
พื้นที่เกษตรกรรม		48,492	52.25
A1	นาข้าว	1,714	1.85
A100	นาร้าง	332	0.36
A101	นาข้าว	1,382	1.49
A2	พืชไร่	22,219	23.94
A200	ไร่อ้อย	145	0.16
A202	ข้าวโพด	60	0.07
A203	อ้อย	7,003	7.55
A204/A407	มันสำปะหลัง/มะม่วง	25	0.03
A205	สับปะรด	12,518	13.49
A205/A302	สับปะรด/ยางพารา	1,470	1.58
A205/A303	สับปะรด/ปาล์มน้ำมัน	66	0.07
A205/A405	สับปะรด/มะพร้าว	33	0.04
A205/A407	สับปะรด/มะม่วง	526	0.57
A205/A411	สับปะรด/กล้วย	9	0.01
A220	แตงโม	14	0.02
A225	ว่านทางจระเข้	314	0.34
A236	เผือก	36	0.04
A3	ไม้ยืนต้น	12,339	13.30
A301	ไม้ยืนต้นผสม	36	0.04
A302	ยางพารา	6,099	6.57
A302/A307	ยางพารา/สนประดิพัทธ์	16	0.02
A302/A407	ยางพารา/มะม่วง	26	0.03
A302/A411	ยางพารา/กล้วย	1	0.00

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303	ปาล์มน้ำมัน	3,277	3.53
A303/A405	ปาล์มน้ำมัน/มะพร้าว	160	0.17
A303/A407	ปาล์มน้ำมัน/มะม่วง	10	0.01
A304	ยูคาลิปตัส	1,905	2.05
A305	สัก	54	0.06
A307	สนประดิพัทธ์	709	0.76
A320	เปเล้า	46	0.05
A4	ไม้ผล	10,756	11.59
A401	ไม้ผลผสม	1,535	1.65
A405	มะพร้าว	411	0.44
A405/A407	มะพร้าว/มะม่วง	749	0.81
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	28	0.03
A407	มะม่วง	7,454	8.03
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	79	0.09
A411	กล้วย	333	0.36
A414	ฝรั่ง	8	0.01
A416	ขนุน	136	0.15
A422	มะนาว	22	0.02
A5	พืชสวน	520	0.56
A502	พืชผัก	446	0.48
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	9	0.01
A510	นาหญ้า	60	0.06
A515	เห็ด	5	0.01
A7	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	164	0.18
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	19	0.02

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A702	โรงเรียนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	61	0.07
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	80	0.09
A704	โรงเรียนเลี้ยงสุกร	4	0.00
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	780	0.84
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	103	0.11
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	678	0.73
F	พื้นที่ป่าไม้	33,906	36.53
W	พื้นที่น้ำ	915	0.99
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,306	3.56
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		92,806	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: ดัดแปลงจากกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2561)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2562 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม มีประชากรรวม 12,226 คน แยกเป็นชาย 6,043 คน เป็นหญิง 6,183 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 82.34 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 4,944 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด 3,043 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,269 ครัวเรือน หรือร้อยละ 41.70 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,774 ครัวเรือน หรือร้อยละ 58.30 (สำนักทะเบียนอำเภอปราณบุรี, 2563)

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลหนองตาแต้ม	4,944	6,043	6,183	12,226
หมู่ที่ 1 หนองตาแต้ม	328	489	522	1,011
หมู่ที่ 2 หนองตาเย็น	244	438	446	884
หมู่ที่ 3 หนองตาเมือง	313	351	340	691
หมู่ที่ 4 ต้นไทร	389	479	517	996
หมู่ที่ 5 ห้วยพลับ	196	244	296	540
หมู่ที่ 6 ห้วยแสงพันซ์	659	901	860	1,761
หมู่ที่ 7 หนองยิงหมี่	484	572	557	1,129
หมู่ที่ 8 วังวนชลประทาน	947	907	867	1,774
หมู่ที่ 9 หนองไกรทอง	426	574	614	1,188
หมู่ที่ 10 หนองมะค่า	166	328	306	634
หมู่ที่ 11 เขาเขียว	207	307	337	644
หมู่ที่ 12 หนองตาเย็นใต้	585	453	521	974

ที่มา : กรมการปกครอง (2564)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2563

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด ¹⁾	3,403	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,269	41.70
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,774	58.30

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2563)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2563)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) สภาพทั่วไป (ตารางที่ 2-5)

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2562 สภาพทั่วไป ของตำบลหนองตาแต้ม ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลหนองตาแต้ม มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ถนนทางหลวงชนบทสาย 1037 ถนนทางหลวงชนบทสาย 1036 ถนนโยธาธิการสาย 2184 (วังวน-แยกปราณบุรี) และถนนรพช. สาย 3212 และได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ประชาชนสามารถสัญจรได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลหนองตาแต้ม มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน ยกเว้นในบางพื้นที่ของหมู่ที่ 8

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลหนองตาแต้มมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากเขื่อนปราณบุรี ฝาย บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล ทุกหมู่บ้านมีคู คลองส่งน้ำไหลผ่านทุกหมู่บ้าน และมีบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานจำนวน 19 บ่อ

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 7 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 2 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 2 แห่ง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง มีวัด(มหานิกาย) 6 แห่ง สำนักสงฆ์ 1 แห่ง สถานีตำรวจ 1 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 23 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 12 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดเขาเขียว เขื่อนปราณบุรี

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ปี 2563

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
แม่น้ำปราณบุรี	1
ห้วยลึก	1
ห้วยม่วง	1
ห้วยขวาง	1
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	7
โรงเรียนขยายโอกาส	2
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	2
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด (มหานิกาย)	6
สำนักสงฆ์	1
สถานีตำรวจ	1
วิสาหกิจชุมชน	23
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	12
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
วัดเขาเขียว	1
เขื่อนปราณบุรี	1

ที่มา: แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม (2563)

7) หมอเดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอเดินอาสาในตำบลหนองตาแต้ม มีจำนวน 13 ราย คือ

1. นายบุญมา	เครือชำ	หมอเดินอาสาระดับตำบล
2. นายประสิทธิ์	นิลประดิษฐ์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นายเลี้ยง	สินทรัพย์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายณัฐกิตติ์	รัตนวันเย็น	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายพะยะ	ไยบำรุง	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นางสาวพรพิมล	นพรัตน์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายมนู	ศรีใส	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายธงชัย	ฐิติ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายสันติ	แมนเนรมิตร	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายบุญมา	พุลกลีน	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นางวาสนา	ตันติเชวงฐากูร	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นายประพิช	ไกรสร	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
13. นางสาวจำเนียร	ยอดแฉล้ม	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2563)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2562 ประชากรตำบลหนองตาแต้มจำนวน 12,226 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 2.9 ไร่ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลหนองตาแต้ม ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกสับปะรด มะม่วง อ้อย ข้าว พืชผัก ขนุน ยางพารา และปาล์ม อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ สุกร โคเนื้อ ไก่ และแพะ หรือทำการค้าขายชุมชนที่ติดป่าจะมีอาชีพหาของป่า เช่น น้ำผึ้ง ลำสัตว์ หาเห็ด และหน่อไม้ เป็นต้น โดยมีชาวบ้านบางส่วนทำงานในโรงงานผลไม้กระป๋อง ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างเสริม เช่น กรรมกรหรืองานก่อสร้าง และรับจ้างทั่วไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลหนองตาแต้ม เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ด้านปศุสัตว์มีการเลี้ยงโคเนื้อ สุกร ปลา กุ้ง แพะ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ทั้งพืชไร่ พืชสวนมากมาย เช่น สับปะรดมะม่วง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน พืชผักผลไม้ และอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สับปะรด ที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ ประกอบกับตำบลหนองตาแต้มเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมสับปะรดแปรรูป เป็นผลให้สามารถรับรองผลผลิตจากเกษตรกรได้เป็น

อย่างดี รวมทั้งพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่ สับปะรด จึงทำให้เกษตรกรปลูกกันมาก รองลงมาได้แก่ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค สุกร ไก่ และในตำบลจะมีอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านเกี่ยวกับการรักษาโรค การผสมพันธุ์สัตว์ และด้านอาชีพประมงตำบลหนองตาแต้ม จะทำมาหากินตามแหล่งน้ำธรรมชาติ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลหนองตาแต้ม เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ทั้งหมด 9 แห่ง ทำให้ประชาชนบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงาน ได้แก่ บริษัท ปราณบุรีสับปะรดกระป๋อง จำกัด หมู่ที่ 4 ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรมผลไม้ปราณบุรี หมู่ที่ 11 บริษัท ปราณบุรีโฮเต็ล จำกัด หมู่ที่ 11 โรงงานเนเชอรัลฟรุ้ต หมู่ที่ 6 บริษัทสยามปราณ จำกัด หมู่ที่ 7 ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิลาปราณ หมู่ที่ 7 โรงน้ำแข็งปราณบุรี จำกัด หมู่ที่ 1 บริษัทสยามอโรเวร่า 2005 จำกัด หมู่ที่ 7 บริษัทพืชผลพัฒนาทรัพย์ จำกัดหมู่ที่ 3 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

9.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นรับจ้างทั่วไป รับราชการ รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

ทางด้านเหนือ ของพื้นที่เป็นที่ตั้งของโครงการปราณบุรี เป็นโครงการชลประทาน ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำเขื่อนปราณบุรีและคลองส่งน้ำทำการจัดสรรน้ำ ส่งให้แก่พื้นที่การเกษตรของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งยังปล่อยน้ำบางส่วนกลับลงแม่น้ำปราณบุรีเดิมทางตอนล่างของเขื่อน เอื้อประโยชน์กับประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้แม่น้ำปราณบุรีเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในตำบลหนองตาแต้ม ตลอดจนชาวปราณบุรีและผู้คนที่ใกล้เคียงทุกคน ประชาชนจะมีน้ำอุปโภคบริโภคตลอดทั้งปี โดยจะมีการส่งน้ำจากเขื่อนไปตามคลองส่งน้ำชลประทาน ผ่านไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ของตำบลหนองตาแต้ม ส่งผลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้นในพื้นที่

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

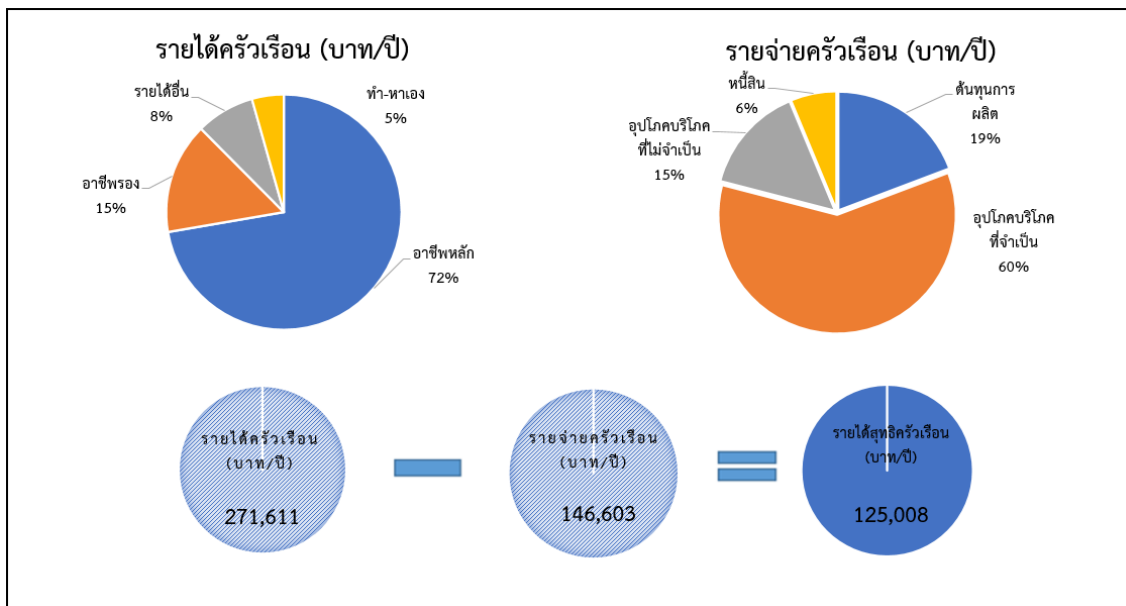
จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 271,611 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 108,765 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 146,603 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 58,706บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 125,008 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 50,059 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลหนองตาแต้ม	196,351	41,446	21,903	11,912	271,611	108,765	146,603	58,706
หมู่ที่ 1 หนองตาแต้ม	251,006	29,599	32,403	9,331	322,339	110,174	222,826	76,161
หมู่ที่ 2 หนองตาเย็น	164,571	11,372	5,527	6,828	188,298	59,791	77,953	24,753
หมู่ที่ 3 หนองตาเมือง	229,728	9,732	7,297	23,125	269,882	108,914	86,018	34,714
หมู่ที่ 4 ต้นไทร	287,511	19,791	20,839	9,261	337,402	100,123	238,729	70,842
หมู่ที่ 5 ห้วยพลับ	194,357	72,280	45,909	15,730	328,276	127,114	93,870	36,348
หมู่ที่ 6 ห้วยแสงพันธ์	96,425	80,100	27,540	2,392	206,457	131,117	86,643	55,025
หมู่ที่ 7 หนองยิงหมี่	137,843	48,830	17,347	8,117	212,136	114,016	65,753	35,340
หมู่ที่ 8 วังวนชลประทาน	141,649	42,821	19,472	13,944	217,886	105,900	82,527	40,111
หมู่ที่ 9 หนองไกรทอง	186,236	48,224	24,400	54,651	313,510	96,296	230,401	70,769
หมู่ที่ 10 หนองมะค่า	189,802	55,048	28,932	1,228	275,010	140,588	145,073	74,163
หมู่ที่ 11 เขาเขียว	403,272	23,449	29,154	717	456,592	128,299	403,044	113,252
หมู่ที่ 12 หนองตาเย็นใต้	210,080	29,343	10,146	3,134	252,703	109,653	107,688	46,728

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2564)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางค์บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพบว่าในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ทั้งหมด 8,169 ไร่ ประกอบด้วย ป่าจัดสรรเขาเขียว ป่าที่จัดสรรเขาถ้ำพะยอม และป่าหินเหล็กไฟและป่ากุยบุรี (กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน, 2563) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าจัดสรรเขาเขียว	เล่ม 101 ตอนที่ 181 วันที่ 6 ธันวาคม 2527	4,423
ป่าที่จัดสรรเขาถ้ำพะยอม	เล่ม 101 ตอนที่ 162 วันที่ 9 พฤศจิกายน 2527	2
ป่าหินเหล็กไฟและป่ากุยบุรี	เล่ม 85 ตอนที่ 67 วันที่ 30 กรกฎาคม 2511	3,744

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535) ซึ่งแสดงในรูปที่ 3-2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 685,722 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 5,177 ไร่

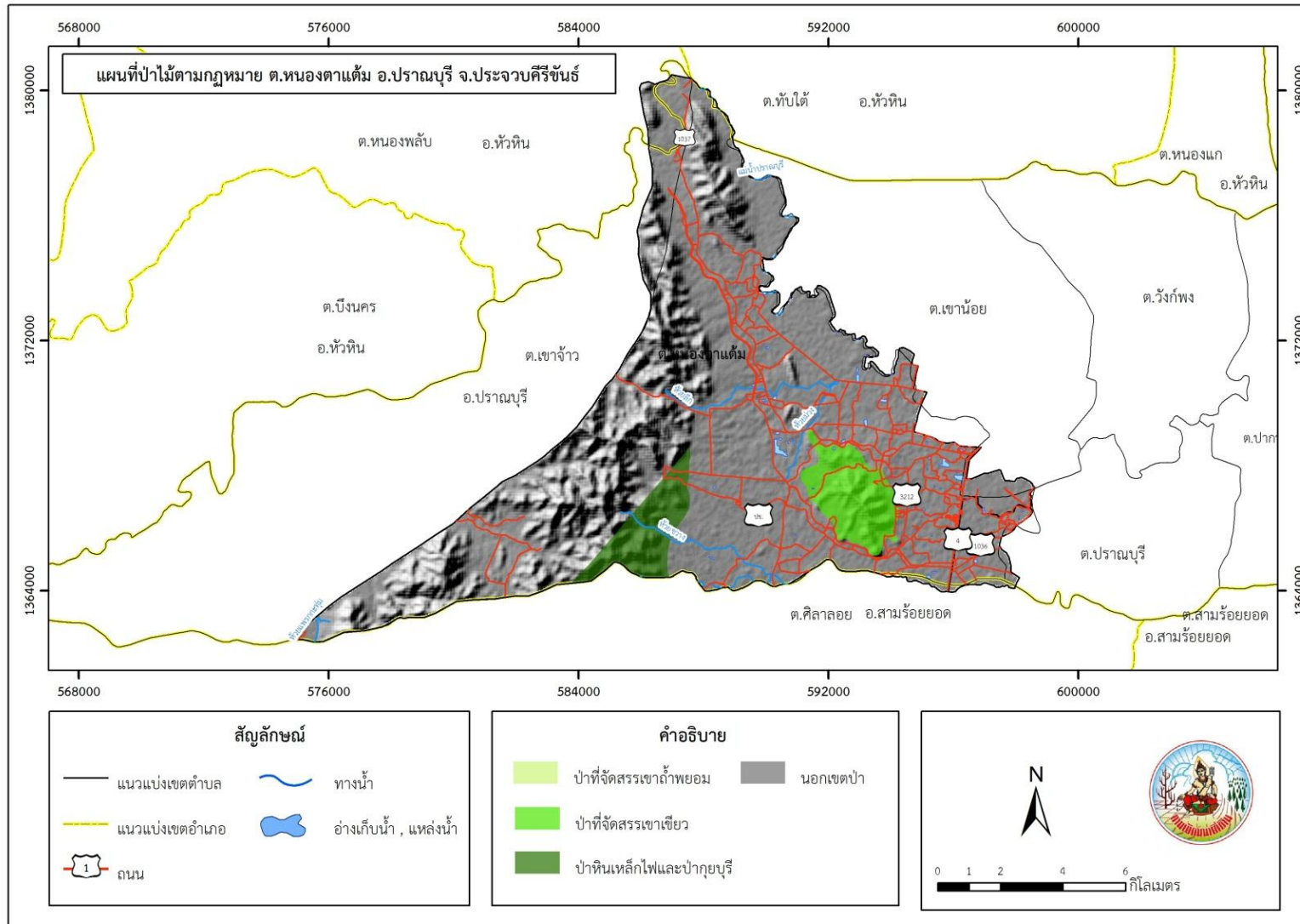
2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) ซึ่งแสดงในรูปที่ 3-3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 7,987 ไร่
- ชั้นที่ 1B เนื้อที่ 1,252 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 15,144 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 10,677 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 23,010 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 34,736 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

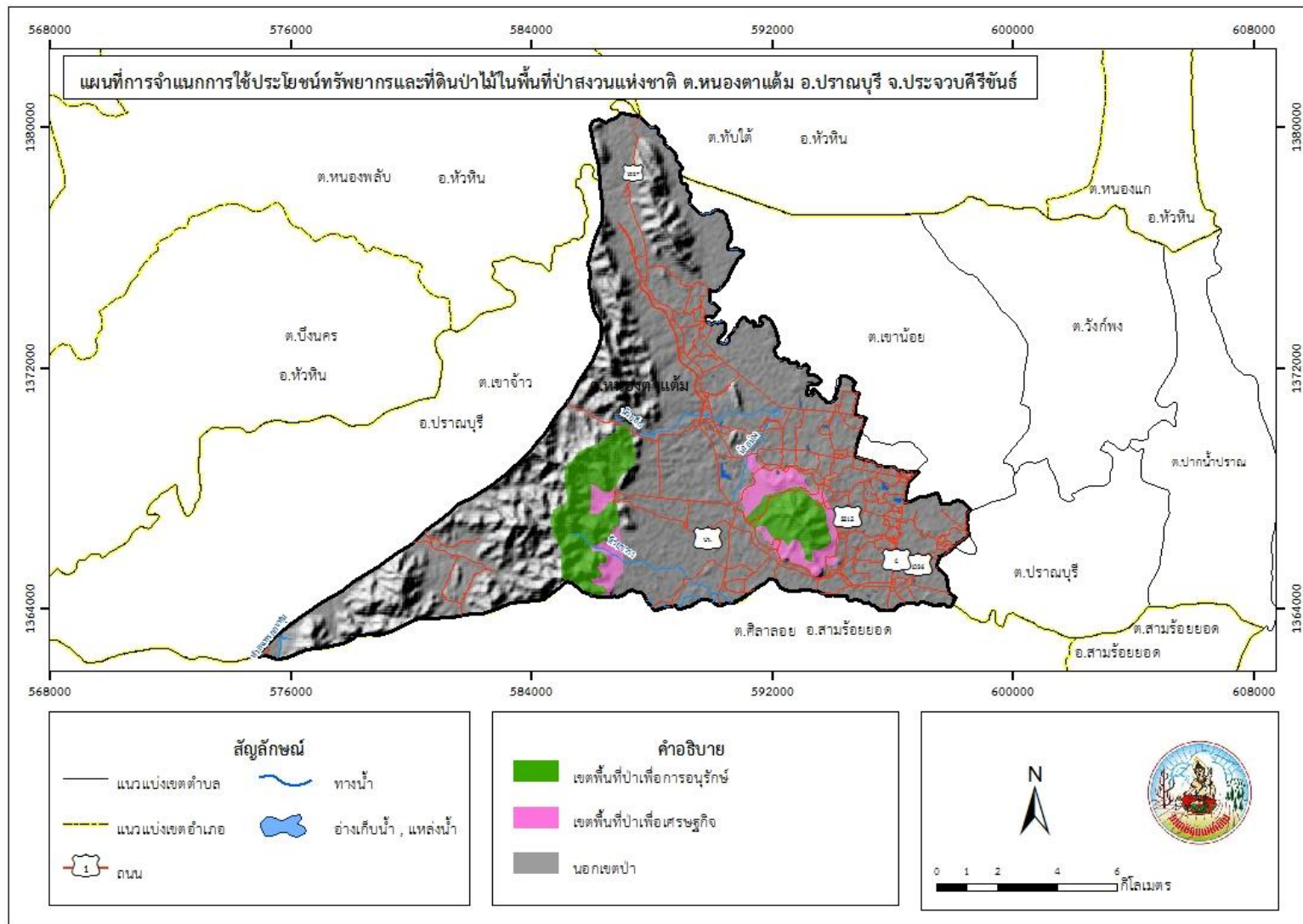
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

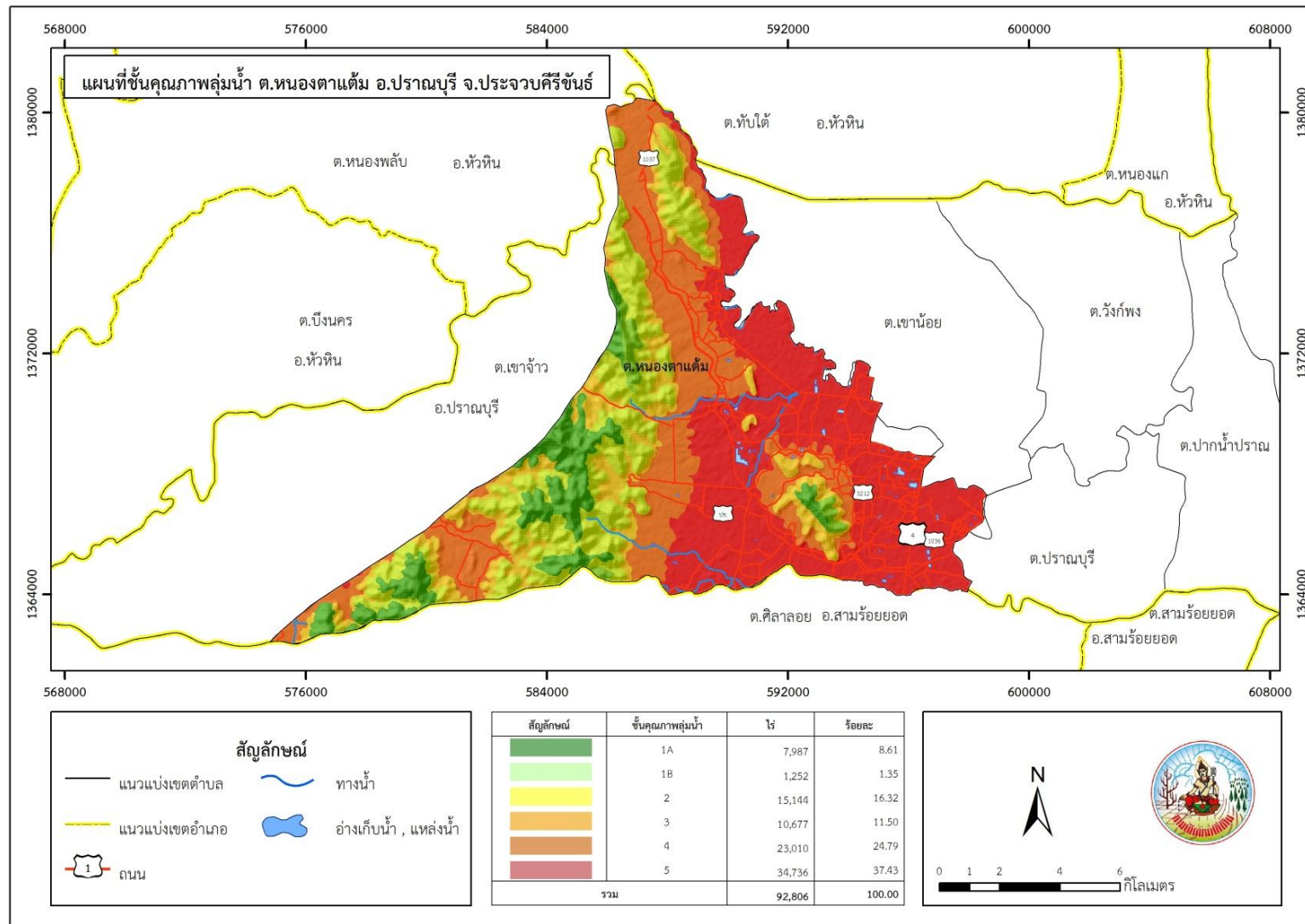
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำปางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำปางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 ทรัพยากรน้ำ (ตารางที่ 3-2, 3-3 และรูปที่ 3-4, 3-5)

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยวังขุนพล แม่น้ำปราณบุรี ห้วยแพรงกระท่อม ห้วยขวาง ห้วยลึก ห้วยม่วง
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ เขื่อนปราณบุรี ฝายน้ำล้น วางท่อระบบส่งน้ำ บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 19 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 19 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

3.2.3 พื้นที่ชลประทาน

พื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน ภายใต้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี ครอบคลุมพื้นที่ในทุกหมู่บ้านของตำบล จำนวน 42,282 ไร่

ตารางที่ 3-2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549	7
2557	1
2558	5
2559	5
2564	1

ตารางที่ 3-3 บ่อบาดาล ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

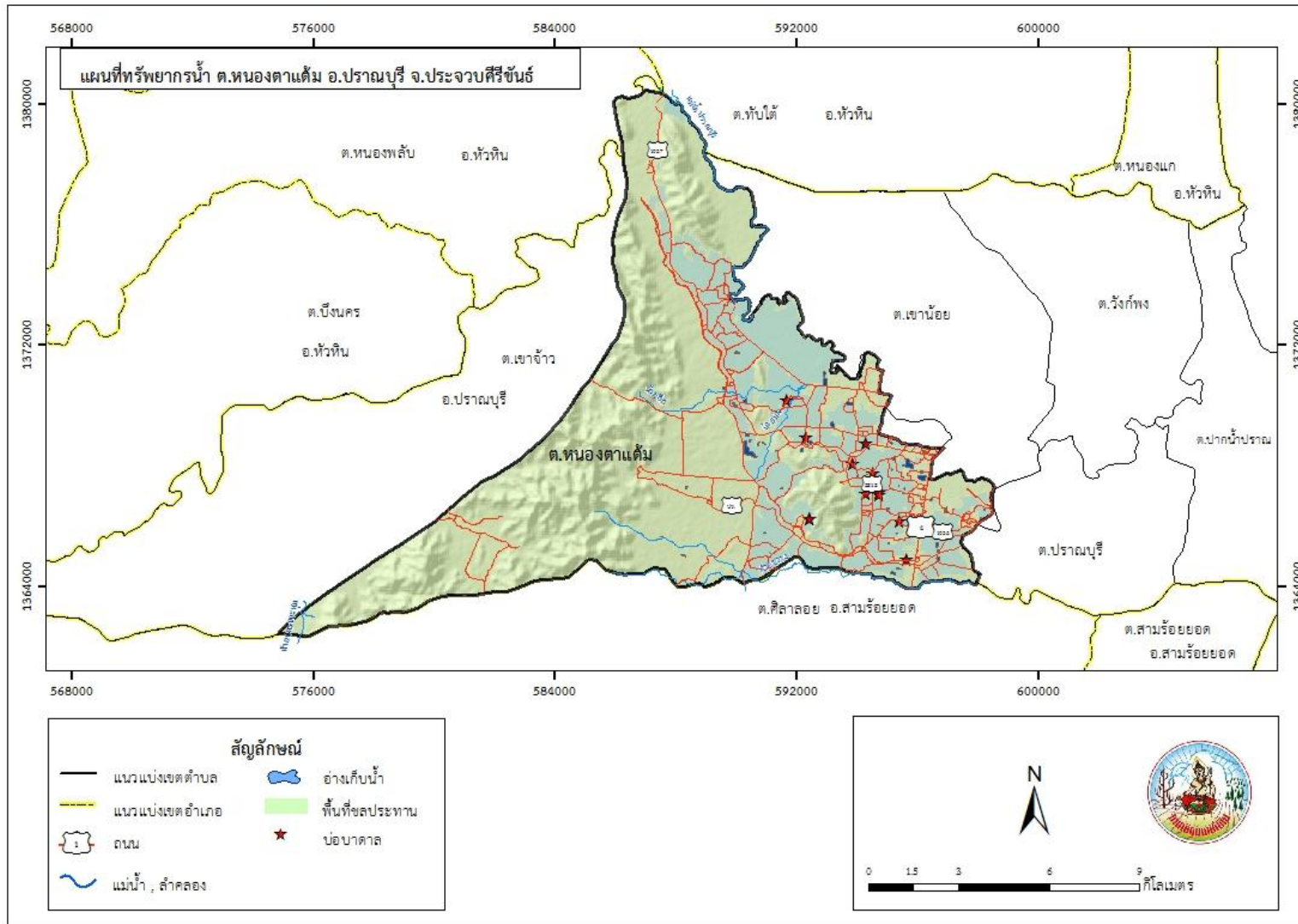
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ
	X	Y		
1	594757	1367152	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
2	594764	1367063	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
3	594314	1368777	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
4	591708	1370188	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
5	592326	1368972	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
6	594538	1367773	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
7	595436	1366201	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
8	595656	1364906	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
9	594312	1367107	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
10	592462	1366266	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
11	592452	1366266	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
12	593877	1368081	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
13	594757	1367152	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
14	594764	1367063	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
15	594314	1368777	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
16	591708	1370188	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
17	592326	1368972	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
18	594538	1367773	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด
19	595436	1366201	บ่ออุบโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

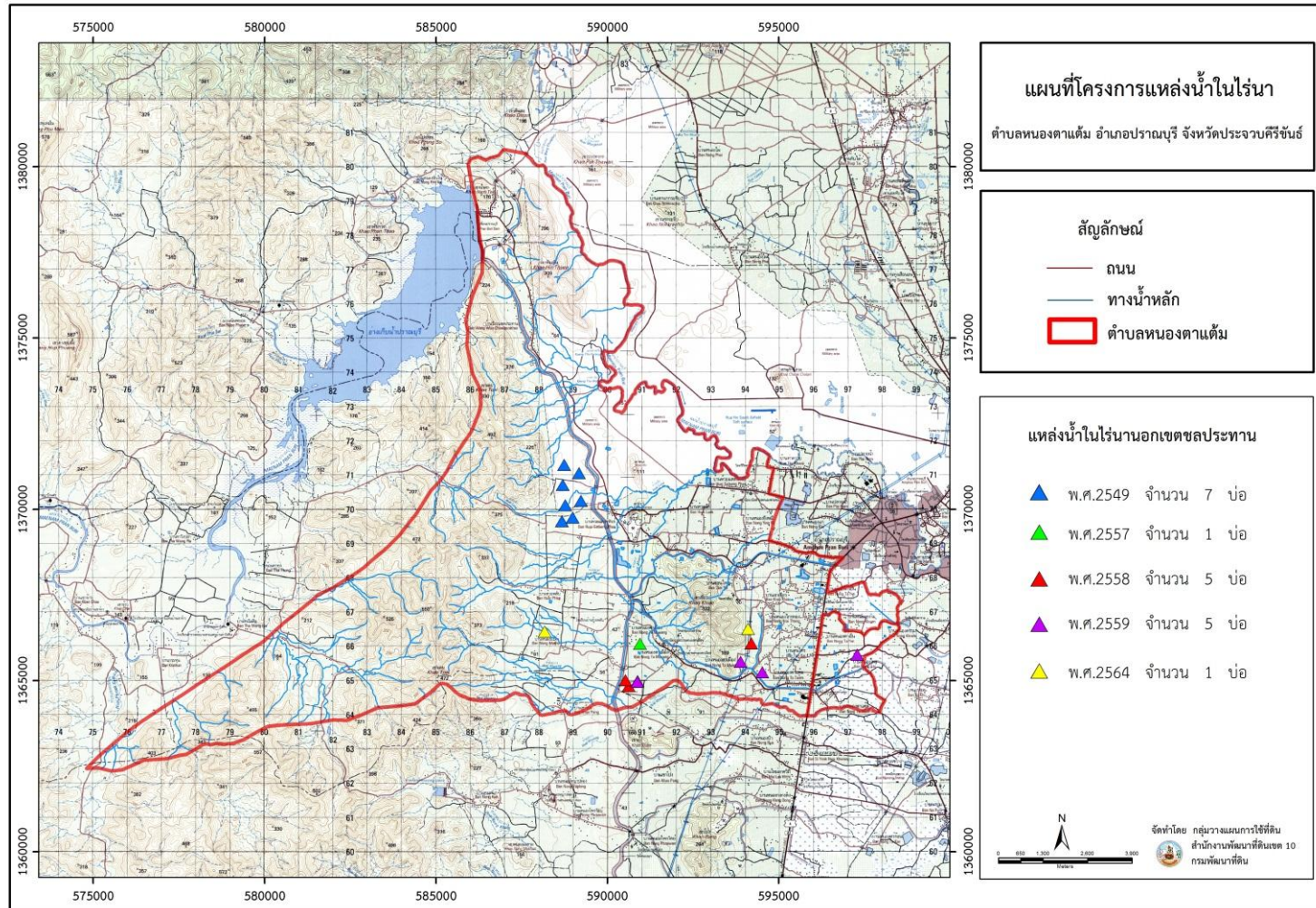
แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-4 ทรัพยากรน้ำ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-5 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

จากข้อมูลกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2563) พบว่าในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม ประกอบด้วย 6 ชุดดิน 8 ดินคล้าย (ตารางที่ 3-4 ถึง 3-5 และรูปที่ 3-5) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 10,120 ไร่ หรือร้อยละ 10.90 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

1.1) หน่วยแผนที่ดิน Ly-slB/d4c : ชุดดินลาดหญ้า ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกถึงชั้นลูกรัง มีเนื้อที่ 3,214 ไร่ หรือร้อยละ 3.46 ของพื้นที่ตำบล

1.2) หน่วยแผนที่ดิน Ly-slC : ชุดดินลาดหญ้า ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,407 ไร่ หรือร้อยละ 6.90 ของพื้นที่ตำบล

1.3) หน่วยแผนที่ดิน Ly-slD : ชุดดินลาดหญ้า ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 499 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ (Ly-col) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

2.1) หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-slB : ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 583 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของพื้นที่ตำบล

2.2) หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-slC : ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,661 ไร่ หรือร้อยละ 3.94 ของพื้นที่ตำบล

3) ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินลึกมาก (Ly-vd) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-slB: ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,890 ไร่ หรือร้อยละ 6.35 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชันร้อยละ 0-2 มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 13,491 ไร่ หรือร้อยละ 14.54 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินปรางบุรี (Pr) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว คือ ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

5.1) หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw-slA : ชุดดินปรางบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,823 ไร่ หรือร้อยละ 7.35 ของพื้นที่ตำบล

5.2) หน่วยแผนที่ดิน Pr-mw-sLA : ชุดดินปราณบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,378 ไร่ หรือร้อยละ 3.64 ของพื้นที่ตำบล

5.3) หน่วยแผนที่ดิน Pr-slB : ชุดดินปราณบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 642 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่เป็นดินร่วนหยาบ (Pr-col) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pr-col-sLA: ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,480 ไร่ หรือร้อยละ 2.67 ของพื้นที่ตำบล

7) ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีจุดประสีเทา (Pr-gm) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pr-gm-slB/b : ดินคล้ายชุดดินปราณบุรี ที่มีจุดประสีเทา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ทำคันทนา มีเนื้อที่ 4,595 ไร่ หรือร้อยละ 4.95 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินท่าม่วง (Tm) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 0-2 มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,038 ไร่ หรือร้อยละ 1.12 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินท่ายาง (Ty) สภาพพื้นที่เป็นที่ลอนลาดถึงลาดชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด คือ ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

9.1 หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC : ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,551 ไร่ หรือร้อยละ 2.75 ของพื้นที่ตำบล

9.2 หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslD : ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,404 ไร่ หรือร้อยละ 4.75 ของพื้นที่ตำบล

9.3 หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslE: ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวดความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 359 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

10) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 32,791 ไร่ หรือร้อยละ 35.33 ของพื้นที่ตำบล

ตารางที่ 3-4 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วยแผนที่ที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ly-col-sLB	ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5	583	0.63
Ly-col-sLC	ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 5-12	3,661	3.94
Ly-sLB/d4c	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5 เป็นดินลึกถึงชั้นลูกรัง	3,214	3.46
Ly-sLC	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 5-12	6,407	6.90
Ly-sLD	ชุดดินลาดหญ้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 12-20	499	0.54
Ly-vd-sLB	ดินคล้ายชุดดินลาดหญ้าที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5	5,890	6.35
Pb-sIA	ชุดดินเพชรบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชันร้อยละ 0-2	13,491	14.54
Pr-col-sIA	ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 0-2	2,480	2.67
Pr-gm-sLB/b	ดินคล้ายชุดดินปราณบุรีที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5 ทำคันทนา	4,595	4.95
Pr-mw-sIA	ชุดดินปราณบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 0-2	6,823	7.35
Pr-mw-sLB	ชุดดินปราณบุรี ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5	3,378	3.64
Pr-sLB	ชุดดินปราณบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 2-5	642	0.69

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Tm-sIA	ชุดดินท่าม่วง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชันร้อยละ 0-2	1,038	1.12
Ty-gslC	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชันร้อยละ 5-12	2,551	2.75
Ty-gslD	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชันร้อยละ 12-20	4,404	4.75
Ty-gslE	ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชันร้อยละ 20-35	359	0.39
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	32,791	35.33
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		92,806	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

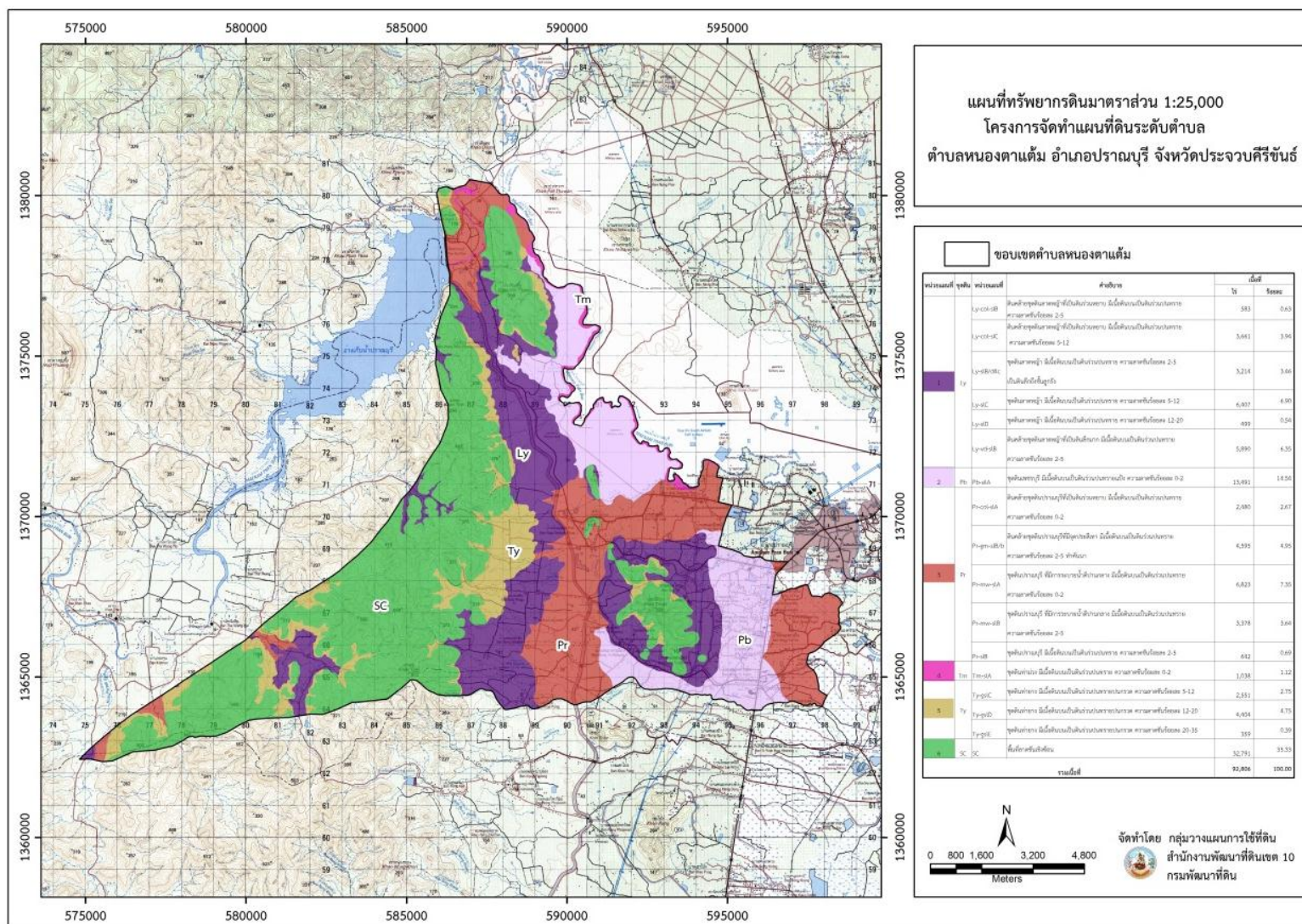
ตารางที่ 3-5 สมบัติดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P2O5)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K2O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Ly-col-slB	2-5	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	583	0.97
Ly-col-slC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	3,661	6.10
Ly-slB/d4c	2-5	ดี	<10	<35	100-150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	3,214	5.36
Ly-slC	5-12	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	6,407	10.68
Ly-slD	12-20	ดี	<10	<35	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	499	0.83
Ly-vd-slB	2-5	ดี	<10	<35	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	5,890	9.81
Pb-slA	0-2	ค่อนข้างเลว-ดีปานกลาง	<10	35-75	>150	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	M	13,491	22.48
Pr-col-slA	2-5	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	L	2,480	4.13
Pr-gm-slB/b	2-5	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	L	4,595	7.66
Pr-mw-slA	0-2	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	L	6,823	11.37
Pr-mw-slB	2-5	ดีปานกลาง	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	L	3,378	5.63
Pr-slB	2-5	ดี	10-20	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	L	642	1.07
Tm-slA	0-2	ดีปานกลาง	<10	35-75	>150	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	M	1,038	1.73
Ty-gslC	5-12	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	M	2,551	4.25
Ty-gslD	12-20	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	M	4,404	7.34
Ty-gslE	20-35	ดี	<10	<35	25-50	สูง	ต่ำ	สูง	M	359	0.60
sc										32,791	35.33
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										92,806	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-6 ทรัพยากรดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

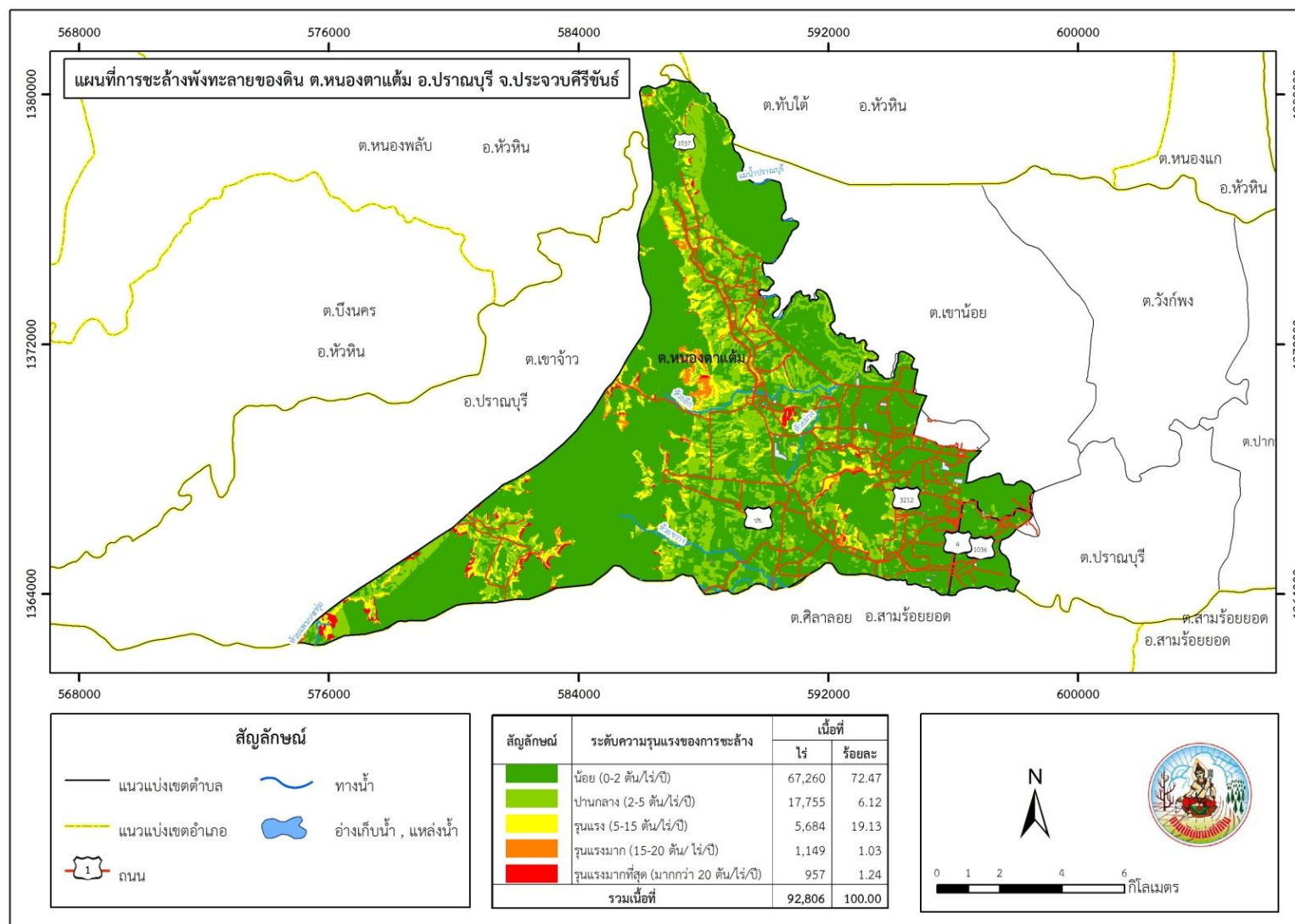
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-6

ตารางที่ 3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	67,260	72.47
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	35,510	17,755	6.12
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	28,420	5,684	19.13
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	17,235	1,149	1.03
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	19,140	957	1.24
รวม	100,305	92,806	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำปางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 3-6 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอลำปางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินพระนครศรีอยุธยา เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม ตัวแทนจากสำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล ประธานแปลงใหญ่มะม่วง กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 ราย มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลหนองตาแต้ม คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ (ความแห้งแล้ง)
- 2) ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) ดินดาน
- 4) ดินกรด
- 5) การชะล้างพังทลายของดินบนพื้นที่ลาดชัน
- 6) ต้นทุนการผลิตสูง
- 7) ศัตรูพืช
- 8) โรคพืช

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร ตำบลหนองตาแต้ม มีความต้องการ 9 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ด้านการพัฒนาปรับปรุงดินด้านต่างๆ
- 2) ต้องการความรู้ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน เช่น ปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยตามค่า

วิเคราะห์ดิน

- 3) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาและระบบส่งน้ำ
- 4) ต้องการเครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน
- 5) ความต้องการด้านการตลาด
- 6) ต้องการห้องเย็นเพื่อเก็บผลผลิตทางการเกษตร
- 7) ต้องการให้มีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์
- 8) ต้องการให้มีแหล่งผลิตแมลงตัวห้ำและตัวเบียน ในการกำจัดศัตรูพืช
- 9) ความต้องการด้านอื่นๆ เช่น ต้องการเมล็ดพันธุ์ฝัก ต้องการพันธุ์ไม้ยืนต้นโตเร็ว

ต้องการความรู้ในการปลูกพืชแบบผสมผสาน

- 1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มี

รายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 67,260 ไร่	(72.74%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 17,755 ไร่	(6.12%)
รุนแรง	เนื้อที่ 5,684 ไร่	(19.13%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 1,149 ไร่	(1.03%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 957 ไร่	(1.24%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม พบว่าปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง ด้วยปูนโดโลไมต์ ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขความต้องการความรู้ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และปุ๋ยสังเคราะห์

เกษตรกรในพื้นที่มีศักยภาพ มีการรวมกลุ่มที่ค่อนข้างเข้มแข็งและมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตรเป็นอย่างดี จึงมีความสมควรที่จะได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน โดยสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ การถ่ายทอดในพื้นที่ แผ่นพับ ฯลฯ และที่สำคัญมีความจำเป็นที่จะต้องถ่ายทอดความรู้ด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำไปนำไปวิเคราะห์ เพื่อความถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการใช้ปุ๋ยของเกษตรกร เกษตรกรเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหาร

3) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาและระบบส่งน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร และโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํานี้กรมพัฒนาที่ดินได้สนับสนุนโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ 5 หมู่ 7 และหมู่ 10 ในปีงบประมาณ 2564 ดังนี้

- 2.1) บ่อดักตะกอน จำนวน 53 บ่อ
- 2.2) การก่อสร้างฝายน้ำล้น (Soil cemen) จำนวน 26 ตัว
- 2.3) งานทางลำเลียงในไร่นาระยะทาง 5,200 เมตร
- 2.2) การก่อกองกั้นน้ำ 1 ชุด

ทั้งนี้ยังมีแผนสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม - ดอน ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ 5 และหมู่ 10 ในปีงบประมาณ 2565 ไว้รองรับอีกด้วย การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

4) กรณีแก้ไขความต้องการเครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน

เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน ตำบลหนองตาแต้มประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานจากการที่มีโรงงานจำนวนมาก ความสูงชันของแรงงานลดลง จึงจำเป็นต้องหาเครื่องจักรกลทางการเกษตรมาใช้ทดแทน และเป็นการทุนแรงงานของเกษตรกรเจ้าของแปลง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม อาจสามารถสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน ซึ่งแผนงานและการจัดสรรงบประมาณจำเป็นต้องปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการต่อไป

5) กรณีแก้ไขความต้องการด้านการตลาด

เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม ส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตมักเกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด แก้ไขโดยกลุ่มเกษตรกรมีการประชุมเครือข่ายเพื่อหาช่องทางการตลาด และประสานหน่วยงานภาครัฐ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ช่วยหาช่องทางการตลาดเพิ่มเติม โดยเป็นตัวกลางของเกษตรกร

6) กรณีแก้ไขความต้องการห้องเย็นเพื่อเก็บผลผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม ส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีผลผลิตจำนวนมาก จึงมีความต้องการห้องเย็นเพื่อเก็บผลผลิตทางการเกษตร แก้ไขโดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มกัน เช่น กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดต่างๆ หรือในนามชุมชน เพื่อรวบรวมเงินทุนของกลุ่มในการจัดซื้อ หรือขอจัดสรรงบประมาณจากทางหน่วยงานรัฐบางส่วน เพื่อใช้ในการส่วนรวม

7) กรณีแก้ไขความต้องการให้มีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์

เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน ต้นทุนทางด้านการผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ มีราคาที่สูงขึ้น รวมถึงราคาปุ๋ยเคมีด้วยเช่นกัน เกษตรกรจึงต้องหาทางเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตค่าปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ สามารถแก้ไขโดยการ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยสั่งตัด รวมกลุ่มกันผสมปุ๋ยใช้เอง รวมกลุ่มกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัสดุที่มีในพื้นที่เพื่อเป็นการลดต้นทุน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐประสานงานกับภาคเอกชนเพื่อต่อรองราคาปุ๋ยเคมี

8) กรณีแก้ไขความต้องการแหล่งผลิตแมลงตัวห้ำตัวเบียน ในการกำจัดศัตรูพืช

เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม ส่วนใหญ่ปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศ จึงมักประสบปัญหาแมลงศัตรูพืช ชนิดต่างๆ จึงมีความต้องการแหล่งผลิตแมลงตัวห้ำตัวเบียน ในการกำจัดศัตรูพืช เพื่อลดปริมาณแมลงศัตรูพืชลง แก้ไขโดยเกษตรกรรวมกลุ่มกันขอรับความรู้ด้านการผลิตแมลงตัวห้ำตัวเบียน ในการกำจัดศัตรูพืช โดยขอสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยงาน (สำนักงานเกษตรจังหวัด) การแนะนำแหล่งผลิตการสอนขั้นตอนการผลิต เพื่อนำมาขยายผลในกลุ่มของเกษตรกรเอง

9) กรณีแก้ไขความต้องการด้านอื่นๆ ต้องการเมล็ดพันธุ์ฝัก พันธุ์ไม้ยืนต้นโตเร็ว ความรู้ในการปลูกพืชแบบผสมผสาน

การแก้ปัญหาความต้องการเมล็ดพันธุ์ฝัก ปัจจุบันมีช่องทางการขอรับเมล็ดพันธุ์พืชในหลายหน่วยงาน และหลายช่องทาง เช่น ทางไลน์ ทางเฟสบุ๊ค หรือขอรับได้โดยตรง เกษตรกรสามารถรวบรวมรายชื่อและไปขอรับได้ด้วยตนเอง และเกษตรกรสามารถแชร์เมล็ดพันธุ์ กันเองในเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรในชุมชน

การแก้ปัญหาความต้องการพันธุ์ไม้ยืนต้นโตเร็ว มีหน่วยงานที่สนับสนุนไม้ยืนต้นโตเร็ว โดยเกษตรกรสามารถไปติดต่อขอรับได้ที่ศูนย์เพราะซาก้าไม้จังหวัด ได้ด้วยตนเอง

การแก้ปัญหาความต้องการความรู้ในการปลูกพืชแบบผสมผสาน เกษตรกรสามารถเข้าไปขอรับคำปรึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ ทุกหน่วยงานสามารถให้คำปรึกษาให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชแบบผสมผสานได้เป็นอย่างดี อีกหนึ่งช่องทางความรู้คือการใช้สื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ และยูทูป

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR (รูปที่ 4-2) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินดาน ดินกรด
- 1.2) ขาดแคลนน้ำ (ความแห้งแล้ง)
- 1.3) การชะล้างพังทลายของดินบนพื้นที่ลาดชัน

- 1.4) ต้นทุนการผลิตสูง
- 1.5) ศัตรูพืช และ โรคพืช
- 1.6) การตลาด

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน แก้ไขปัญหาดินดานและดินกรด
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ ปรับปรุงระบบส่งน้ำ
- 2.3) จัดหาแหล่งความรู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการดิน
- 2.4) จัดหาแหล่งความรู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการดิน
- 2.5) แก้ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช
- 2.6) แก้ไขปัญหาด้านการตลาด การกระจายสินค้า

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 6 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3) ขาดแคลนแรงงานในพื้นที่
- 3.4) ขาดความรู้ด้านการจัดการดิน/การผสมปุ๋ยใช้เอง
- 3.5) ขาดแคลนแหล่งผลิตแมลงตัวห้ำตัวเบียน และเชื้อราป้องกันโรคพืช
- 3.6) ขาดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับตำบล ในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มการผลิต

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

- 4.1) ด้านดิน ดินมีความเสื่อมโทรมขาดธาตุอาหาร ผลผลิตได้ไม่ดีตามที่ต้องการ ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.2) ด้านการใช้น้ำเกษตรกรไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาการผลิตได้เนื่องจากระบบการส่งน้ำไม่ตรงตามรอบที่กำหนด
- 4.3) เกษตรกรมีปัญหาด้านสุขภาพเนื่องจากมีการใช้สารเคมีกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชเพิ่มขึ้น การใช้สารชีวภัณฑ์ อาจไม่ทันต่อจำนวนโรคและแมลงที่เกิดการระบาด
- 4.4) เกษตรกรมีรายได้น้อยลง เนื่องจากปัจจัยการผลิตด้านต่างๆ มีราคาสูง เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีกำจัดแมลง
- 4.5) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต เนื่องจากเงินที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตลดลง ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ป่อดักตะกอน
- 5.2) ฝ่ายชลอน้ำ
- 5.3) คันดิน

5.4) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
พื้นที่ราบ

5.8) จัดรูปแปลงนา

5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด/ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก

5.10) บ่อน้ำไร่นา

5.11) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ

5.12) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

(1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

(2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ระบบการปลูกพืชในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรในพื้นที่จะแบ่งช่วงการปลูกข้าวนาปีเป็น 2 รอบ และนาปรัง 1 รอบ โดยนาปีรอบที่ 1 ปลูกช่วงต้นเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม และเก็บเกี่ยวช่วงพฤศจิกายน - ธันวาคม และนาปีรอบที่ 2 ปลูกช่วงมกราคม-กุมภาพันธ์ และเก็บเกี่ยวช่วงเมษายน-พฤษภาคม ส่วนนาปรังจะปลูกช่วงมีนาคม - กลางเดือนมิถุนายน ทั้งนี้การปลูกข้าวนาปีรอบ 2 และนาปรัง ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำจากคลองส่งน้ำชลประทานระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยพันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์ชัยนาท 1 ข้าวเจ้าพันธุ์ปทุมธานี 1 และข้าวเจ้าพันธุ์ กข 31

2) ข้าวนาปี-พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา ข้าวโพดหวาน ระหว่างเดือนธันวาคมถึงมิถุนายน

3) กล้าย เกษตรกรจะปลูกกล้ายในพื้นที่ลุ่ม ซึ่งสามารถปลูกได้เกือบตลอดปี

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) สับปะรด เกษตรกรส่วนมากจะปลูกสับปะรดในช่วงฤดูฝนเป็นต้นไป สามารถเก็บเกี่ยวได้ตลอด มีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-16 เดือน

2) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อยหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมกราคม-มีนาคมของทุกปี

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 8-10 เดือน

3) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และสนประดิพัทธ์

4) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง กล้าย ขนุน ทุเรียน มะละกอ และฝรั่ง มะพร้าว

(รูปที่ 4-3)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พืช/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	มิ.ย.	พ.ค.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว			ข้าวนาปรัง						ข้าวนาปี			ข้าว
2. ข้าว-พืชผัก			พืชผัก						ข้าวนาปี			ผัก
3. กล้าย	กล้าย											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. สับปะรด	สับปะรด											
2. อ้อย				อ้อย								
3. มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
4. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สนประดิพัทธ์											
5. ไม้ผล	มะม่วง กล้าย ขนุน ทุเรียน มะละกอ ฝรั่ง มะพร้าว											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดิน ทำให้ทราบว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดต่อการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินเป็นการจับคู่ข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดิน ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพที่ดิน และประเภทการใช้ที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 6 ชุดดิน และ 8 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ในบทที่ 3 ดังแสดงในรูปที่ 3-5

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

จากประเภทการใช้ที่ดินในบทที่ 2 รูปที่ 2-4 พืชเศรษฐกิจหลัก ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มี 4 ชนิด ได้แก่ สับปะรด มะม่วง อ้อย และยางพารา

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติดินและประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งพิจารณาจากพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน และพืชทางเลือกที่เกษตรกรมีความสนใจที่จะปลูกร่วมกับการจัดการดินในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม เพื่อประเมินคุณภาพที่ดิน โดยจำแนกระดับความเหมาะสมของเป็น 4 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมสูงปานกลาง เล็กน้อย และไม่เหมาะสม ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

(1) สับปะรด

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกสับปะรดของตำบลหนองตาแต้ม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) และไม่มีความเหมาะสม (N)

(1.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และ ความเป็นพิษของดิน (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-sLB Ly-col-sLC Ly-sLB/d4c Ly-sLC Ly-sLD Ly-vd-sLB Pb-silA Pr-col-sLA Pr-gm-sLB/b Pr-mw-sLA Pr-mw-sLB Pr-sLB และ Ty-gSLC

(1.2) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gSLD Ty-gsLE และ SC

(2) มะม่วง

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกมะม่วงของตำบลหนองตาแต้ม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) ความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่มีความเหมาะสม (N)

(2.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้าน สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-sLB/d4c Ly-vd-sLB Pb-silA Pr-col-sLA Pr-gm-sLB/b Pr-mw-sLA Pr-mw-sLB Pr-sLB และ Tm-sLA

(2.2) **ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้าน สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และ ด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-sLB Ly-col-sLC Ly-sLC และ Ly-sLD

(2.3) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้าน สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslC Ty-gslD Ty-gslE และ SC

(3) อ้อย

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกอ้อยของตำบลหนองตาแต้ม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) ความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่มีมีความเหมาะสม (N)

(3.1) **ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-sLB Ly-col-sLC Ly-sLB/d4c Ly-sLC Ly-vd-sLB Pb-silA Pr-col-sLA Pr-gm-sLB/b Pr-mw-sLA Pr-mw-sLB Pr-sLB และ Tm-sLA

(3.2) **ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และสภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-sLD Ty-gslD และ Ty-gslC

(3.3) **ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)** พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ty-gslE และ SC

(4) ยางพารา

จากการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกยางพาราของตำบลหนองตาแต้ม พบว่าอยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) ความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่มีมีความเหมาะสม (N)

(4.1) ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) และ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-sLB/d4c Ly-vd-sLB Pb-silA Pr-col-sLA Pr-gm-sLB/b Pr-mw-sLA Pr-mw-sLB Pr-sLB และ Ty-gslD

(4.2) ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) และ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ly-col-sLB Ly-col-sLC Ly-sLC Ly-sLD Ty-gslC และ Ty-gslE

(4.3) ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช มีข้อจำกัดด้านความเสียหายจากการกร่อนดิน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน SC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หน่วยแผนที่ดิน	สัปดาห์	มะม่วง	อ้อย	ยางพารา
Ly-col-slB	S2s	S3r	S2rs	S3r
Ly-col-slC	S2es	S3r	S2ser	S3r
Ly-slB/d4c	S2s	S2rsm	S2s	S2rs
Ly-slC	S2es	S3r	S2ers	S3r
Ly-slD	S2es	S3r	S3e	S3r
Ly-vd-slB	S2s	S2sm	S2s	S2s
Pb-slA	S2oz	S2sm	S2s	S2s
Pr-col-slA	S2s	S2sm	S2s	S2s
Pr-gm-slB/b	S2os	S2sm	S2os	S2or
Pr-mw-slA	S2s	S2sm	S2s	S2s
Pr-mw-slB	S2s	S2sm	S2s	S2s
Pr-slB	S2	S2	S2	S2s
Tm-slA	S1	S2sm	S2s	S1
Ty-gslC	S2er	N	S3r	S3r
Ty-gslD	N	N	S3re	S2e
Ty-gslE	N	N	N	S3e
SC	N	N	N	N
W	N	N	N	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินในบทที่ 3 ตารางที่ 3-5
 2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:
 r = ปริมาณน้ำฝน
 s = ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร
 o = การระบายน้ำ
 e = ความเสี่ยงในการชะล้างพังทลายดิน
 z = ความเป็นพิษของดิน
 m = ปริมาณอินทรีย์วัตถุ

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโรกาสดต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำสั่งนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แดงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	ยุทธศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
8	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
9	ยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม ใช้อุทศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งอุทศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา รายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ และพื้นที่เฉพาะ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	35,051	37.77
2. เขตเกษตรกรรม	47,348	51.02
2.1 เขตทำนา	1,714	1.85
2.2 เขตปลูกพืชไร่	21,523	23.19
1) เขตปลูกอ้อย	7,256	7.82
2) เขตปลูกสับปะรด	14,267	15.37
2.3 เขตปลูกไม้ผล	10,651	11.48
1) เขตปลูกมะพร้าว	1,189	1.28
2) เขตปลูกมะม่วง	9,462	10.20
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	11,996	12.93
1) เขตปลูกยางพารา	5,907	6.36
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	3,447	3.71
3) เขตปลูกยูคาลิปตัส	2,642	2.85
2.5 เขตพืชสวน	520	0.56
1) เขตปลูกพืชผัก	520	0.56
2.6 เขตปศุสัตว์	164	0.18
2.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	780	0.84
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	6,186	6.67
4. เขตแหล่งน้ำ	915	0.99
5. เขตพื้นที่เฉพาะ	3,306	3.56
รวม	92,806	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 35,051 ไร่ หรือร้อยละ 37.77 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าจัดสรรเขาเขียว ป่าที่จัดสรรเขาถ้ำพะยอม และป่าหินเหล็กไฟและป่ากุยบุรี รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น ซึ่งเขตดังกล่าวควรอนุรักษ์เป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลประจวบคีรีขันธ์

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 47,348 ไร่ หรือร้อยละ 51.02 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

เขตทำนา มีเนื้อที่ 1,714 ไร่ หรือร้อยละ 1.85 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินเพชรบุรี (Pb) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากรอบการส่งน้ำไม่แน่นอน
- ดินเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และปรับปรุงระบบการแจ้งกำหนดการส่งน้ำ
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูกพืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝ่ายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ รวมถึงการกำหนดระยะเวลาการปล่อยน้ำที่แม่นยำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัด

โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ
การเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 7,256 ไร่ หรือร้อยละ 7.82 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินใน
เขตนี้นส่วนใหญ่ คือชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินท่าม่วง (Tm)
และชุดดินท่ายาง (ty) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้
ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์อ้อยที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยี
ในการผลิต

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกสับปะรด มีเนื้อที่ 14,267 ไร่ หรือร้อยละ 15.37 ของเนื้อที่ตำบล ชุด
ดินในเขตนี้นส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินท่าม่วง (Tm) และชุดดิน
ท่ายาง (ty) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูก

สับปะรดให้ได้ผลผลิตสูง

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

3) เขตไม้ผล

3.1) เขตปลูกมะพร้าว มีเนื้อที่ 1,189 ไร่ หรือร้อยละ 1.28 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) และชุดดินปราณบุรี (Pr) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน

การจัดการที่ดินในอนาคต

ในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการทำเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนขุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก

2) *กรมส่งเสริมการเกษตร* สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

3.3) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 9,462 ไร่ หรือร้อยละ 10.20 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินท่าม่วง (Tm) และชุดดินท่ายาง (ty) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ
- 2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง
- 3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 5,907 ไร่ หรือร้อยละ 6.36 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) และชุดดินปราณบุรี (Pr) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

4.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 3,447 ไร่ หรือร้อยละ 3.71 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินปราณบุรี (Pr) ชุดดินท่าม่วง (Tm) และชุดดินท่ายาง (ty) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

4.2) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ 2,642 ไร่ หรือร้อยละ 2.85 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินท่าม่วง (Tm) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

5) เขตพืชสวน

1) เขตปลูกพืชผัก มีเนื้อที่ 520 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินท่าม่วง (Tm) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

5) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 164 ไร่หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลาดหญ้า (Ly) ชุดดินเพชรบุรี (Pb) ชุดดินปราณบุรี (Pr) และชุดดินท่ายาง (ty) ตามลำดับ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 780 ไร่หรือร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพพื้นที่เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวดเนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 6.186 ไร่ หรือร้อยละ 6.67 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากกิจกรรมของชุมชน (ที่ทิ้งขยะ) และระบบโครงข่ายคมนาคม

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 915 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

6.4.5 เขตพื้นที่เฉพาะ

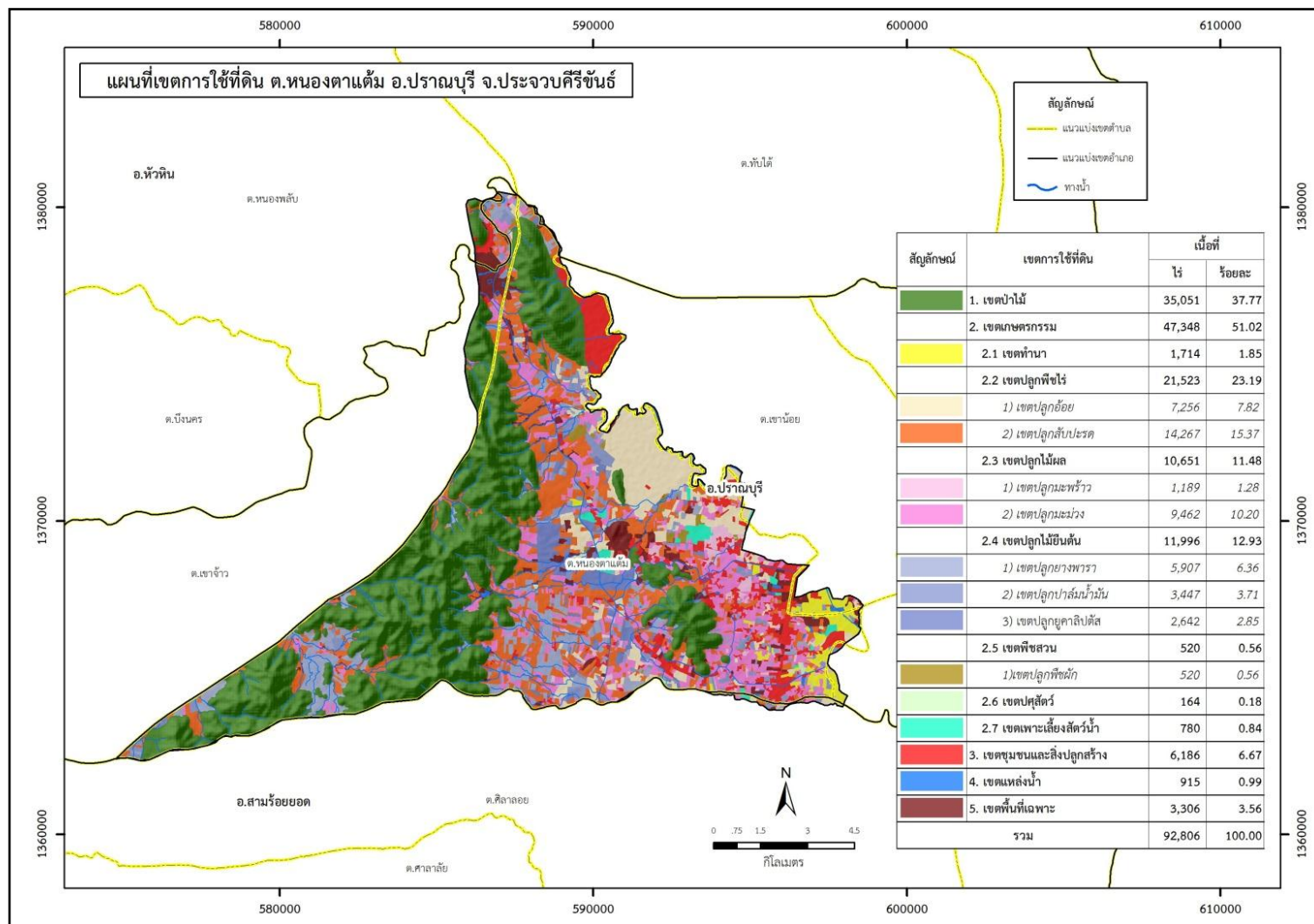
มีเนื้อที่ 3,306 ไร่ หรือร้อยละ 3.56 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ทางทหารใช้ในด้านการเกษตรกรรม

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภوبرาณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

พืช/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	มิ.ย.	พ.ค.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ลุ่ม												
1. ข้าว-ข้าว-ปอ เทือง	ข้าวนาปรัง				ปอ เทือง		ข้าวนาปี				ข้าว	
2. ข้าว-พืชผัก	พืชผัก				ปอ เทือง		ข้าวนาปี				ผัก	
3. กล้าย	กล้าย											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. สับปะรด	สับปะรด											
2. อ้อย					อ้อย							
3. มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
4. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สนประดิพัทธ์											
5. ไม้ผล	มะม่วง กล้าย ขนุน ทุเรียน มะละกอ ฝรั่ง มะพร้าว											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและเทศบาลตำบลหนองตาแต้มให้แก้ไขปัญหารวม 7 ประการ คือ (1) การปล่อยน้ำตรงตามรอบที่กำหนด (2) เกษตรกรหันมาใช้พืชน้ำน้อย สนับสนุนการปลูกพืชทางเลือกโดยใช้ แผนที่ Zoning By Agrimap ในการวางแผนการผลิต (3) สนับสนุนก่อสร้างแหล่งน้ำให้ตรงตามความเหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกร (4) ถ่ายทอดความรู้และติดตามการรวมกลุ่มเกษตรกรในการจัดทำปุ๋ยเพื่อใช้เอง และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ (6) สนับสนุนการใช้วัสดุปรับปรุงดินการปลูกพืชตามความลาดเทและให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างถูกต้อง (7) สร้างการรับรู้และเพิ่มจุดเรียนรู้ด้านการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การแก้ปัญหานี้จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 7 ประการนี้ได้

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 10 โครงการ (ตารางที่ 7 – 1) ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- 3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- 6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 8) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 9) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 10) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

การประมาณการงบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

- 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - 1.1.7) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ แสดงในตารางที่ 7-2 (สำนักงานชลประทานประจวบคีรีขันธ์)

7.5 กิจกรรมตามความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตาแต้ม เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกลำน้ำปราณบุรี

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) ขุดลอกคลองส่งน้ำ หมู่ 1
- 2) ขุดลอกคลองส่งน้ำ หมู่ 6
- 3) ขุดลอกคลองส่งน้ำ หมู่ 12

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) ฝายเก็บน้ำล้น
- 2) ก่อสร้างบ่อดักตะกอนดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาแต้ม กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลหนองตาแต้ม ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม ด้านตะวันตกเป็นพื้นที่สูงชันบางส่วนอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มาจากการยกเลิกเพิกถอนป่าไม้ Zone E หรือป่าเศรษฐกิจ คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร จากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลหนองตาแต้ม ซึ่งมีเนื้อที่รวม 92,805 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความลาดชันมากกว่า 12 % มีจำนวน 2,106 ไร่ หรือร้อยละ 2.27 ระดับความลาดชันระหว่าง 5-12 % มีจำนวน 5,684 ไร่ หรือร้อยละ 19.13 ระดับความลาดชันระหว่าง 2-5 % มีจำนวน 17,755 ไร่ ร้อยละ 6.12 มีที่ราบที่ระดับความลาดชัน 0-2 % จำนวนมากถึง 67,260 ไร่ ร้อยละ 72.47

จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดิน หน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนต้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% นั้นมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากมีการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชน้ำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

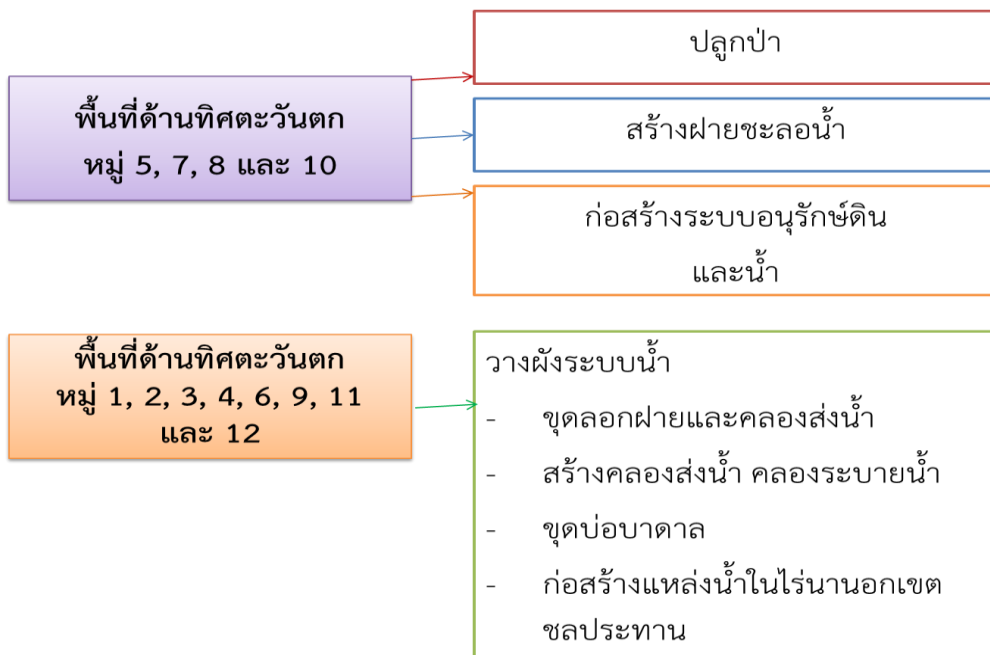

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 3 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง ลำน้ำอิง เป็นต้น (2) สร้างอ่างฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) และขุดเจาะบ่อบาดาล และ ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 3 ประการคือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลหนองตาแต้มได้โดยสิ้นเชิง”

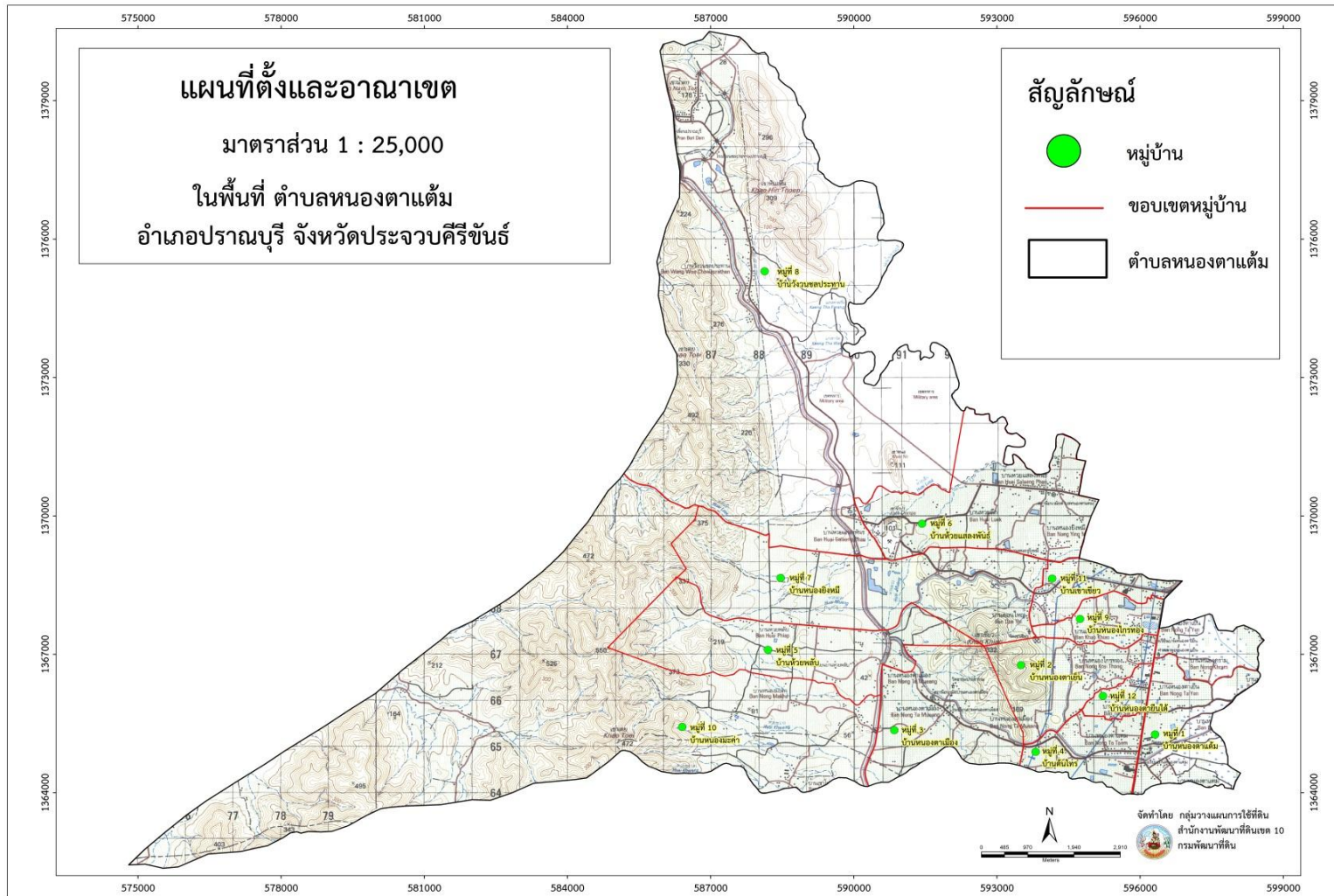
การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของพื้นที่ตำบล กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ด้านทิศตะวันออกของพื้นที่ตำบล โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา 3 ประการไว้ด้วยกัน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ในหมู่ที่ 5, 7, 8, และ 10 จะต้องมีการปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ด้านทิศตะวันออก คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11 และ 12 นั้น จะต้องจัดทำการพัฒนาที่ดินและน้ำ รวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อบาดาล การสร้างคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ ดังแสดงรายละเอียดในรูปที่ 7-1 และ 7-2

รูปที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 7-2 แผนที่ขอบเขตและตั้งหมู่บ้าน ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค.-ธ.ค.2563) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ
สำรวจเพื่อออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ภายในตำบลโดยเริ่มต้นจาก พื้นที่ตอนบน หมู่ที่
5 และ 10 โดยเน้น 3 กิจกรรม คือ

- 1) การปลูกป่า
- 2) ฝายชะลอน้ำ บ่อดักตะกอน
- 3) การอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2564

งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ ดำเนินการจัดทำโครงการ
อนุรักษ์ดินและน้ำภายในตำบลโดยเริ่มต้นจาก พื้นที่ตอนบน หมู่ที่ 5, 7 และ 10

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ
รวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลหนองตาแต้ม เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติ
มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2564

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 1,714 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	15,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	148,750
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	5,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,000
	1.5 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	20,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	120,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,800
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	17,800
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	50,000
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	3,980,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 21,523 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 10,651 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	15,000
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 11,996 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	148,750
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	5,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,000
	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	120,000
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,800
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	17,800
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	450,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	40,000
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 164 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	
1.6 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 780 ไร่	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	17,800

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 1,714 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 21,523 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 10,651 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 11,996 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 164 ไร่ 1.6 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 780 ไร่	1. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพระจวบคีรีขันธ์)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 915 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานพระจวบคีรีขันธ์)

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2564-2568)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2564	2565	2566	2567	2568		2563	2564	2565	2566	2567		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,500	1,500	1,500	1,500	1,000	7,000	22,500	22,500	22,500	22,500	15,000	105,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	2	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	100	100	100	100	100	500	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์ไกลบตอซัง	ไร่	1,000	700	500	500	500	3,200	350,000	245,000	175,000	175,000	175,000	1,120,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลหนองตาแต้ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2564	2565	2566	2567	2568		2564	2565	2566	2567	2568		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	5	25	104,000	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม,พื้นที่ แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ แหล่งน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พต.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ														
เขตนาข้าว	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	15,000,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	4.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืน ต้นโตเร็ว	ไร่	250	250	250	250	250	1,250	425,000	425,000	425,000	425,000	425,000	2,125,000	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้ในปีนี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สืบสวนการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ปันฟู ดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระ และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีไม้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิภาค ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก

ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนืองมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาพร้อมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนืองมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไข ปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

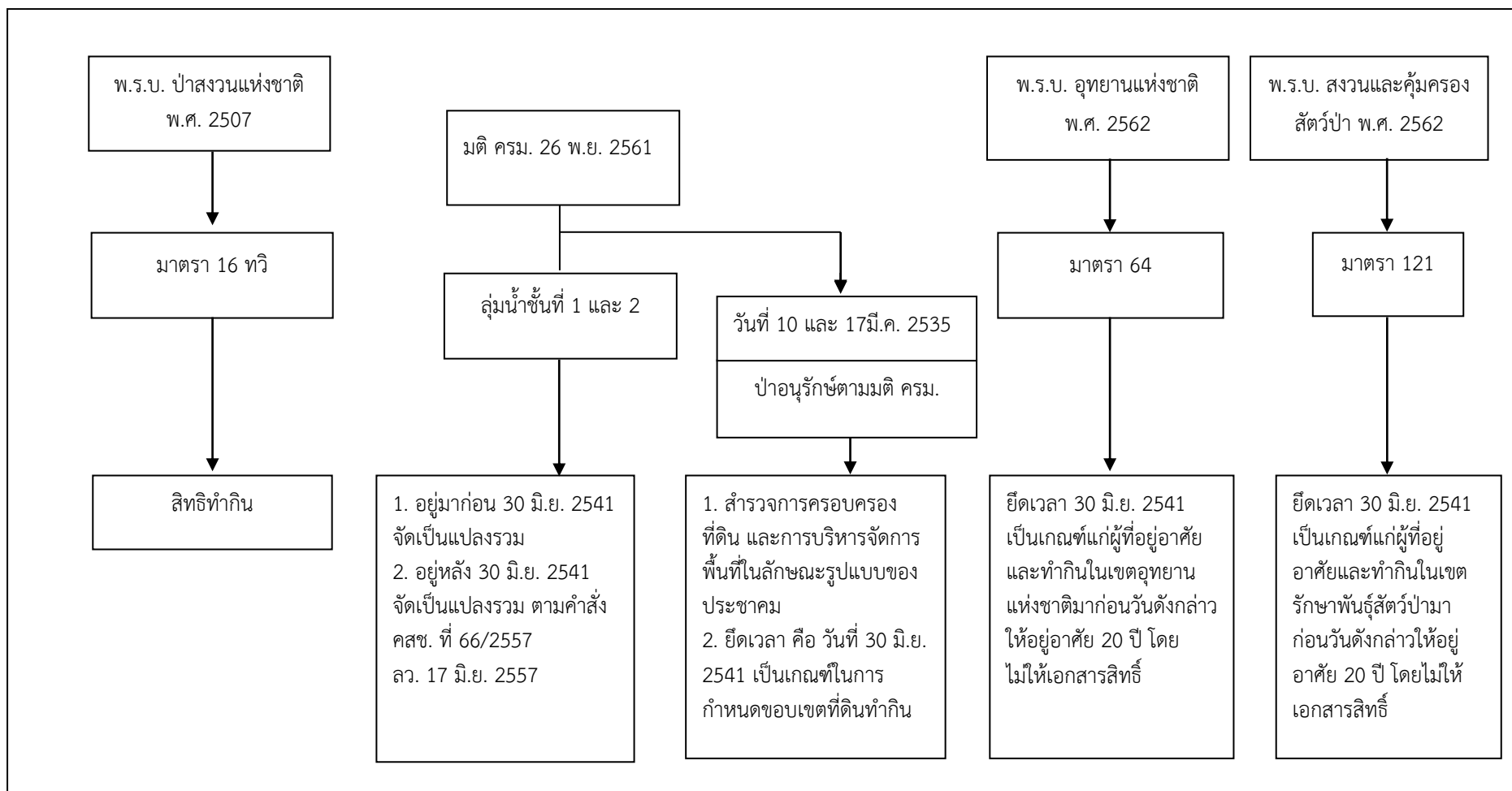
2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล (คทช.)
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลง วันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกัน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ใน ลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบ แห่งชาติ ที่66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง ยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้าง พังทลาย <p>วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ไม้ ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดหาพันธุ์ไม้ และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถว ของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดย ราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มี การจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็นที่ ยอมรับร่วมกัน และเป็นการใช้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ แนวทางการจัดการพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการ ครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อ การอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของชุมชน โดย มีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการ</p>

	<p>สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับกับบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหากจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตรวจสอบพร้อมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>- พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้พ่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจากไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทยในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในโครงการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ด หรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่า โรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลป์ เอนเอย์ ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูก

ไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระถินณรงค์ กระถินเทพา กระถินยักษ์ สนประติพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาวาระหว่างประเทศ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000 คน ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำให้ชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง ความหลากหลายทางพันธุกรรม การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่อง กฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และการมีส่วนร่วม

ในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่อง ความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง การตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานกระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัย และจดบันทึกต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชน ไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วย ซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขาย ระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลี้ยงพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำ ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์ จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลี้ยงผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลี้ยงเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลี้ยงจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟ ระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ 1 รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4X5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ	รายได้ลำ	ผลผลิตหน่อ	รายได้
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี	(บาทต่อปี)	(บาทต่อปี)	(กก./ปี)	(บาทต่อไร่)
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2562. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562)**. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2561. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลหนองตาแต้ม ปี 2561**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลหนองตาแต้ม ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2563**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. **ภูมิอากาศจังหวัดพะเยา**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/กลาง/ภูมิอากาศพะเยา.pdf>, 26 สิงหาคม 2562.
- _____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 10 ปี (ปี 2550-2559)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตาแต้ม. 2563. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)**. เทศบาลตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **ข้อมูลทรัพยากรดิน**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อริยวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด**.

บทที่ 6

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. 2562. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2563**. ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2562. **ยุทธศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2563**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. **ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

ที่ปรึกษา

นายอนุวัชร	โพธินาม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
นายสะอาด	บุตรเล็ก	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์
นายทศน์ศรี	รัตนแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

นางทิพวัลย์	แก้วร่วมวงศ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายเมธา	ศรีทองคำนิก	นักสำรวจดินชำนาญการ
นางสาวอรพิชา	วรภักดี	นักสำรวจดินชำนาญการ
นายวิศรุฒ	อนันตเดโชชัย	เศรษฐกรปฏิบัติการ
นางสาวฐิติพรรณ	ธนชัยกุลโรจน์	นักวิชาการเกษตร
นายคุณเดช	แก้วรักษา	นักวิชาการเกษตร

